

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Szabolcsveresmart Község Önkormányzata

(2023-2028)

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3	
Bevezetés.....	3	
A település bemutatása.....	3	
Értékeink, küldetésünk	9	
Célok	10	
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	12	
1. Jogszábai háttér bemutatása.....	12	
2. Stratégiai környezet bemutatása	12	
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14	
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	36	
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	58	
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége	64	
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	72	
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	79	
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	80	
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	81	
1. A HEP IT részletei.....	81	
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	81	
Jövőképünk	83	
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	84	
3. Megvalósítás.....	87	
3.1 A megvalósítás előkészítése	87	
3.2 A megvalósítás folyamata	87	
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	90	
3.4 Nyilvánosság	90	
3.6 Érvényesülés, módosítás	91	
4. Elfogadás módja és dátuma	92	

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva** Szabolcsveresmart Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Szabolcsveresmart többutcás, szalagtelkes település a Rétközben; a Tisza hordalékkúpjára települt. Déli részét Kis-végnek, észak felé eső részét Tisza-végnek nevezik.

Hozzá tartozik a Tölgyesszög-tanya és a Rozsálypuszta, amely korábban önálló falu volt. A településnév a természeti földrajzi nevek csoportjába tartozik: a Veresmart eredetileg a táj egy darabját jelentette, az ismeretlen eredetű mart szó vízpart, emelkedő domboldal értelemmel került a névbe; ezt bizonyára a fővény színéről nevezték veres (vörös)-nek.

Szabolcsveresmart történelme²

1329-ben Bacskai Miklós és Várdai Pelbárt perelt egymással a Gyalmastó nevű halászhely tulajdonjogáért. 1334-ben a Várdai család birtoka volt. 1556-ban mintegy 60-65 lakosa lehetett. 1611-ben Nyáry Pál felesége után a Várdai örökségből királyi adománylevéllel szerezte meg. Másik birtokosa ebben az időben Melith Pál volt.

A XVII. században hg. Esterházy Miklós és gr. Bercsényi Miklós lettek a földesurai. A XVIII. században a kisvárdai közbirtokos családok és a pálos rend osztoztak rajta. A jobbágyszabadítás idején 650 lakosa volt, a földesurak nagyrészt kicserélődtek. Az Esterházy, a Horváth és a Szögyéni családok továbbra is tulajdonosok voltak itt.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

² www.szabolcsveresmart.hu/?module=news&action=show&nid=6169

A falu határába olvadt be Petlend, de ez a határnév később eltűnt. Ugyancsak a mai Veresmart határába olvadt be Rozsály; a Várdaiak birtoka volt és mindvégig az uradalom része maradt. 1381-ben kápolna állt itt temetővel és egy remetelakkal.

1387-ben a Várdaiak a Tiszán révjogot kaptak, e jog később az örökösökre is kiterjedt. 1556-ban 60-65 lakosa lehetett. Rozsályt is Nyáry Pál kapta meg királyi adományként a Várdai örökségből. 1694-re elnéptelenedett, ekkor már pusztá és Bercsényi László tulajdona volt.

A XVIII. században a kisvárdai birtokosok közül Jósa István, Krucsay Márton és Csepei Zoltán István osztottak rajta. Az 1745-ös határjárás során a tanúk még emlékeztek a középkori falu határára. Szintén emlékeztek az ugyancsak középkori, de később elpusztult Öszödre is.

A XX. század elején 188 házban 1.260 lakos élt, akik között református vallásúak voltak túlsúlyban.

Történelmi emlékek³

A legrégebbi tárgyi emlékek a vaskorból származnak. Ezeket a nyíregyházi Jósa András Múzeumban őrzik. 1900-ban, a Temetőhegyen, cserépfazékban fél kilónyi ezüstpénzre bukkantak Báthory Zsigmond idejéből, ami szintén a múzeumba került.

Az első írásos emlékek a faluról 1328-ból valók és a Zichy okmánytárban található. Rozsálypusztát viszont már 1290-ben említi IV. László okmánylevele. 1459-ből való irat szerint Rozsály már a XV. században, mint révhely szerepel. 1849-ben csatolták Veresmarthoz.

Infrastruktúra⁴

Szabolcsveresmart kisközség Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében. A Rétköz északkeleti részén fekszik, Kisvárdától 15 km-re, Nyíregyházától pedig kb. 60 km-re, közvetlenül a Tisza mellett. A folyó északról és nyugatról határolja. Keletről Döge, délről Kékcse, délnyugatról Tizsakanyár veszi körül.

A község területe 22,95 km². A falu a 4-es főútról Dögénél leágazó alsórendű úton érhető el. A legközelebbi vasútállomás a Budapest-Záhony vasútvonalon Kisvárdán található, ahonnan és ahová tömegközlekedési eszközzel (autóbusszal) lehet eljutni.

Lakásállomány, egyéb jellemzők

Jelenleg a településen 562 db lakóház található, melyből 503 lakás van ellátva vezetékes ivóvízzel. A lakóházak 70%-a gázzal fűthető. A szennyvízhálózat a település nagy részén kiépült, kivéve a két korábbi külterületet. A község a crossbar rendszerbe bekapcsolódott, valamint a szervezett kommunális szilárd hulladékgyűjtés is megoldott (minden hét szerdáján szállítják el a hulladékot).⁵

A faluban háziorvosi rendelő, védőnői szolgálat, mozgó könyvtár, általános iskola és napközi otthonos óvoda működik. A kulturális eseményeknek az újonnan épült Faluház, a sporteseményeknek pedig a sportpálya ad otthont.

---

³ Kazinczy Ferenc Általános Iskola Szabolcsveresmart Évkönyv 1999.

⁴ <http://www.szabolcsveresmart.hu/?module=news&action=show&nid=6170>

⁵ <http://www.szabolcsveresmart.hu/?module=news&action=show&nid=6170>

A 75 férőhelyes óvodába jelenleg 43 gyermek jár, ahol három csoportban zajlanak a foglalkozások. A 119 fő általános iskolai tanuló tanulmányi eredményének javításában és tehetségüknek kibontakoztatásában fontos szerepet játszanak a korrepetálások és szakköri foglalkozások is.

Mind az óvodában, mind az általános iskolában magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma. Ennek leggyakoribb oka a családok nehéz anyagi helyzete, hiszen a település családjainak nagy része többnyire minimálbérből, munkanélküli járadékából, vagy az aktív korúak segélyéből és a gyermekek után járó támogatásokból él.

Turizmus, fejlesztés⁶

A település és az itt élő emberek életét nagyban befolyásolja a 427 hektár területű Rétközi-tó, hiszen több vállalkozás is ennek a halastónak a turisztikai vonzerejére támaszkodva jött létre és jön létre ma is, egyre több ember megélhetését biztosítva.

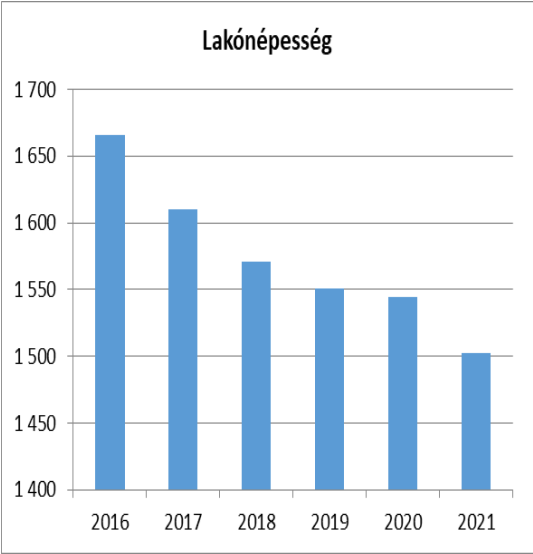
A másik lehetőség a mezőgazdaság fejlesztése, melyben sok segítséget nyújtanak az Európai Unió által meghirdetett pályázatok céltámogatásai, valamint a falugazdász hálózat kiépítettsége, mely által megismerhetők, kidolgozhatók és benyújthatók a pályázatok.

Lakosságszám, demográfiai adatok

Szabolcsveresmarton a lakónépesség (a lakóhellyel és tartózkodási hellyel rendelkezők) száma 2016-ban 1.666 fő volt, ami 2021-re 1.502 főre csökkent. A település népességi adatainak alakulására tehát a folyamatos fogyás a jellemző, ami az előregedés és a városokba való beköltözés eredménye.

A 65 év feletti lakosság száma folyamatosan emelkedett, ezzel szemben a 0-14 éves korosztályhoz tartozók száma évről évre egyre kevesebb lett.

Az öregedési index – ami azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 éven felüli jut – 2016-2021 időszakban folyamatosan emelkedett, 2019-től 100 % feletti értékeket mutat. Ez alapján elmondható, hogy Szabolcsveresmart elöregedő település.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	1 666	bázis év
2017	1 610	96,64%
2018	1 571	97,58%
2019	1 551	98,73%
2020	1 544	99,55%
2021	1 502	97,28%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

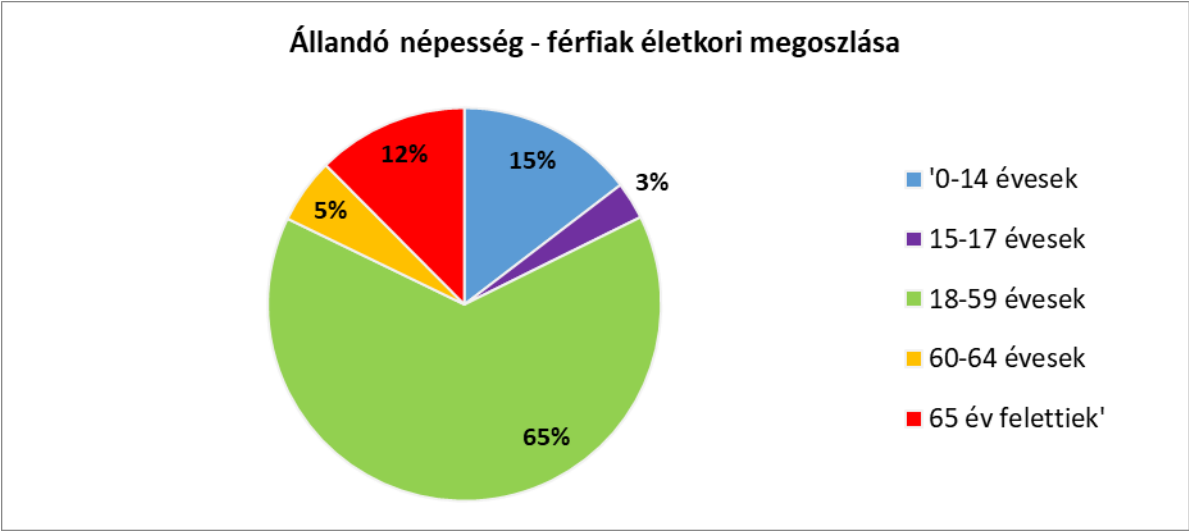
⁶ <http://www.szabolcsveresmart.hu/?module=news&action=show&nid=6171>

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	747	752	1499	49,83%	50,17%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			35	2,33%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	109	120	229	7,27%	8,01%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	23	24	47	1,53%	1,60%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	482	419	901	32,15%	27,95%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	40	52	92	2,67%	3,47%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	93	137	230	6,20%	9,14%

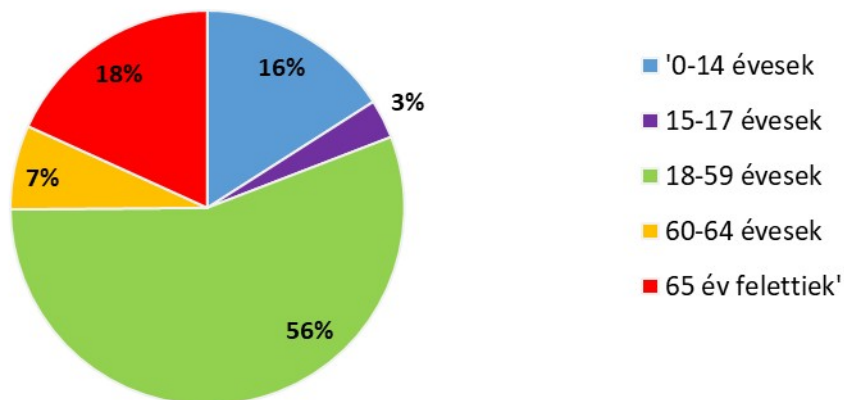
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A korcsoport szerint megoszlás tekintetében a 0-14 évesek, a 15-17 évesek, a 60-64 évesek és a 65 év felettiak között magasabb volt a nők aránya, míg a 18-59 évesek körében a férfiak aránya volt magasabb.

Az idősebb korosztály adatai tükrözték, hogy a férfiak várható élettartama alacsonyabb a nőkéénél. Ezen tendencia javítása érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a népesség minél nagyobb számú bevonásával, a férfi lakosságot érintő egészségügyi szűrővizsgálatok szervezésére.

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

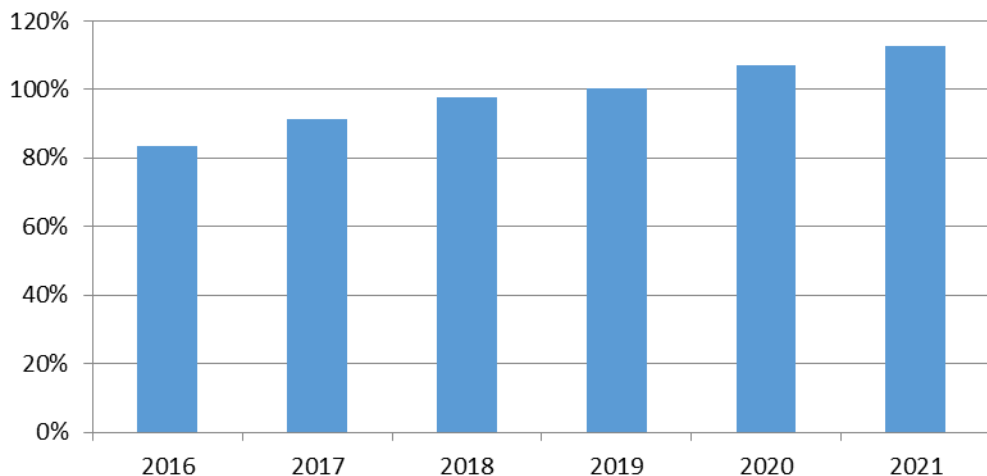

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	214	256	83,59%
2017	217	238	91,18%
2018	217	222	97,75%
2019	230	229	100,44%
2020	233	218	106,88%
2021	238	211	112,80%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index (%)

Az állandó lakónépesség csökkenésében – ahogy azt már fentebb is említettem – lényeges szerepet játszott az elvándorlás. 2016-ban még pozitív volt az elvándorlások egyenlege, de az azt követő években negatív irányúra változott.

Szabolcsveresmarton a halálozások száma a vizsgált időszakban folyamatosan meghaladta az élveszületések számát, melyek következtében a természetes szaporodás folyamatosan negatív értéket mutatott. A lélekszám változásai és a belföldi költözések következtében a népességszám visszaesésének következményeivel számolni kell, ugyanis a demográfiai változások tartósan meghatározhatják a község fejlődését.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	7,80
2017	-34,19
2018	-23,89
2019	-3,20
2020	-14,86
2021	-5,91

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-3,00
2017	0,00
2018	0,00
2019	-11,53
2020	-3,23
2021	-8,54

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

A helyi esélyegyenlőségi program küldetése, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely nem csupán az állam, az önkormányzatok és ezek intézményeinek feladata, hanem a civil szervezeteké és magánszemélyeké is.

Az esélyegyenlőség nem csupán követelmény, hanem az önkormányzatok hosszú távú érdeke is, hiszen célja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatások elérésére; függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a származása, az anyagi helyzete vagy az életkora.

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkrimináció- és a szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi program elsősorban a település hátrányos helyzetű csoportjaira irányul, mint a mélyszegénységben élőkre, romákra, gyermekekre, nőkre, idősekre és a fogyatékkal élőkre. Ezen csoportok tagjai számára ugyanis a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye korlátozott marad a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére is, a különböző területeken jelentkező, hátrányait kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának célja, hogy Szabolcsveresmart olyan településsé váljon, ahol védett tulajdonságai alapján senki sem tapasztalja meg a hátrányos megkülönböztetés közvetett vagy közvetlen formáját, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint az egyenlő hozzáférés is biztosított az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Szabolcsveresmart település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A program figyelembe veszi Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- a Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskola Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve és Pedagógiai Programja,
- a Szabolcsveresmarti Család- és Gyermejjóléti Szolgálat szakmai programja.

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának Képviselő-testülete Magyarország Alaptörvényének 32. cikk k) pontja alapján (szabad társulás elve), a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló 1997. évi XV. törvény 10. cikkében foglaltak szerint (helyi önkormányzatok egyesülési joga), valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) IV. fejezetének szubszidiaritás elvének tiszteletben tartásával, közös érdekeik és a kölcsönös előnyök mentén – az Mötv. 13 § (1) bekezdésének 4. (egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások), 8 (gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások) és 8.a) (szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg) pontjaiban előírt közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok ellátásáról, valamint a bölcsődei ellátásról és a belső ellátásokról társulás útján gondoskodik.

Az Mötv. 85.§ (1) bekezdése értelmében önkormányzatunk 2.000 fő alatti lakosságszámmal rendelkezik, ezért közös önkormányzati hivatal létrehozására volt kötelezett. 2013. március 01-jétől Rétközberencs Község Önkormányzatával kötött megállapodás alapján a két település közös önkormányzati hivaltal működtet. 2019-től Kékcse Község is a Szabolcsveresmarti Közös Önkormányzati Hivatal tagja.

A település önkormányzata a Kisvárdai Család és Gyermejjóléti Központtal kötött megállapodást, melynek értelmében a család és gyermekjóléti alapellátások biztosítottak. 2017. évtől Kisvárdai várossal társulásban látja el a gyermek- és családvédelmi szolgáltatást, de a szolgáltatás helyben érhető el.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A szabolcsveresmarti esélyegyenlőségi programhoz szükséges adatok többnyire a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatbázisából, valamint helyi önkormányzati adatokból és helyi nyilvántartásokból kerültek összegyűjtésre.

Több helyen adathiány jelentkezett, mivel az előző évi hivatalos statisztikai adatok több helyen még nem állnak rendelkezésre. A különböző forrásokból szerzett, ugyanazon területet érintő adatok több esetben eltérést mutattak.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakóközösségek (a szegények több mint fele községekben él). Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoportokhoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedti teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

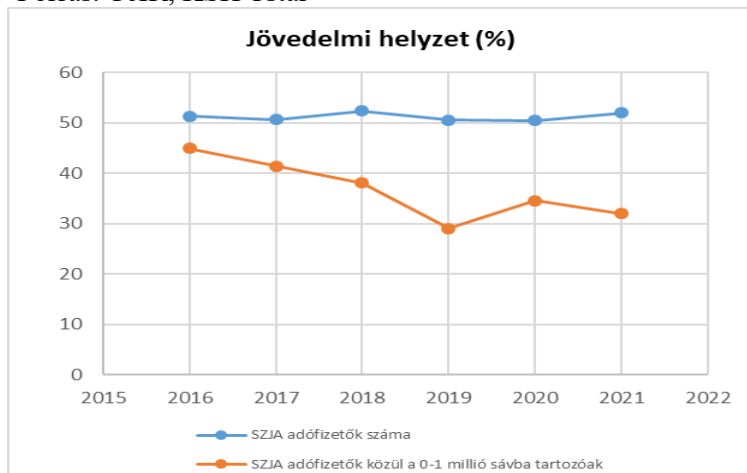
Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának a HEP Intézkedési Tervében kitűzött céljai a mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége kapcsán:

- A település népességmegtartó erejének javítása: A fiatalok településen tartásának legfontosabb eleme helyi szinten történő munkahelyteremtés lenne. Ennek érdekében már korábban egyeztetések zajlottak a Mastergood baromfifeldolgozó üzemmel, de addig is lehetőségük van olyan közelben, újonnan épülő vagy már régebb óta meglévő gyáraiban elhelyezkedniük, amelyek nem igényelnek szakképzettséget, magas iskolai végzettséget.
- Közfoglalkoztatás/ képzések, átképzések szervezése a munkanélküliek körében: A településen élő romák és/vagy mélyszegénységben élők tekintetében elmondható, hogy alacsony szakképzettségük miatt a munkaerőpiacon való elhelyezkedésük nehezített. Az alacsony szakképzettséggel rendelkezők számának csökkentése érdekében folyamatosan kapcsolatot tartunk a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Kisvárdai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával és közfoglalkoztatás keretében, akik számára képzéseket ajánlunk. Ezek a tanfolyamok hozzájárultak az egyéni készségek és képességek fejlesztéséhez, a magasabb szintű iskolai végzettség megszerzéséhez. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Kisvárdai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya azóta is folyamatosan indít képzéseket tartósan munkanélküliek számára.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	51,25	44,87
2017	50,58	41,37
2018	52,34	38,04
2019	50,50	29,06
2020	50,41	34,51
2021	51,91	31,97

Forrás: TeIR, KSH Tstar

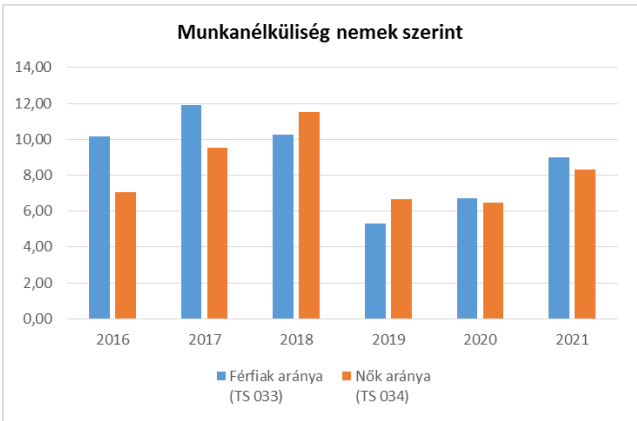
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott állás keresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	10,15	7,05	8,60%
2017	11,88	9,53	10,71%
2018	10,26	11,53	10,90%
2019	5,32	6,67	6,00%
2020	6,73	6,46	6,60%
2021	9,00	8,33	8,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

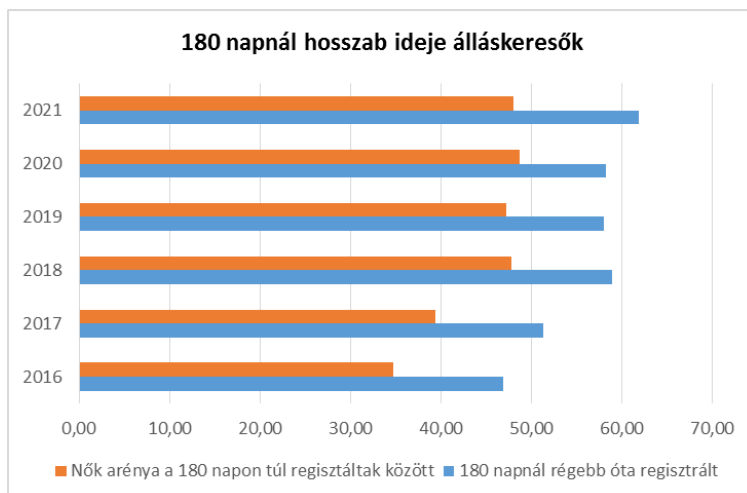
3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott állás keresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	98	119	117	62	67	84
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	15,00	6,00	6,00	2,00	1,00	5,00
	%	15,31%	5,04%	5,13%	3,23%	1,49%	5,95%
21-25 év (TS 038)	Fő	18,00	20,00	15,00	4,00	7,00	9,00
	%	18,37%	16,81%	12,82%	6,45%	10,45%	10,71%
26-30 év (TS 039)	Fő	7,00	10,00	8,00	4,00	4,00	8,00
	%	7,14%	8,40%	6,84%	6,45%	5,97%	9,52%
31-35 év (TS 040)	Fő	9,00	10,00	11,00	2,00	8,00	9,00
	%	9,18%	8,40%	9,40%	3,23%	11,94%	10,71%
36-40 év (TS 041)	Fő	7,00	8,00	12,00	5,00	4,00	3,00
	%	7,14%	6,72%	10,26%	8,06%	5,97%	3,57%
41-45 év (TS 042)	Fő	11,00	6,00	9,00	4,00	6,00	7,00
	%	11,22%	5,04%	7,69%	6,45%	8,96%	8,33%
46-50 év (TS 043)	Fő	12,00	15,00	11,00	6,00	4,00	7,00
	%	12,24%	12,61%	9,40%	9,68%	5,97%	8,33%
51-55 év (TS 044)	Fő	5,00	13,00	10,00	7,00	5,00	8,00
	%	5,10%	10,92%	8,55%	11,29%	7,46%	9,52%
56-60 év (TS 045)	Fő	10,00	15,00	19,00	8,00	11,00	10,00
	%	10,20%	12,61%	16,24%	12,90%	16,42%	11,90%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4,00	16,00	16,00	20,00	17,00	18,00
	%	4,08%	13,45%	13,68%	32,26%	25,37%	21,43%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	46,94	34,78
2017	51,26	39,34
2018	58,97	47,83
2019	58,06	47,22
2020	58,21	48,72
2021	61,90	48,08

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

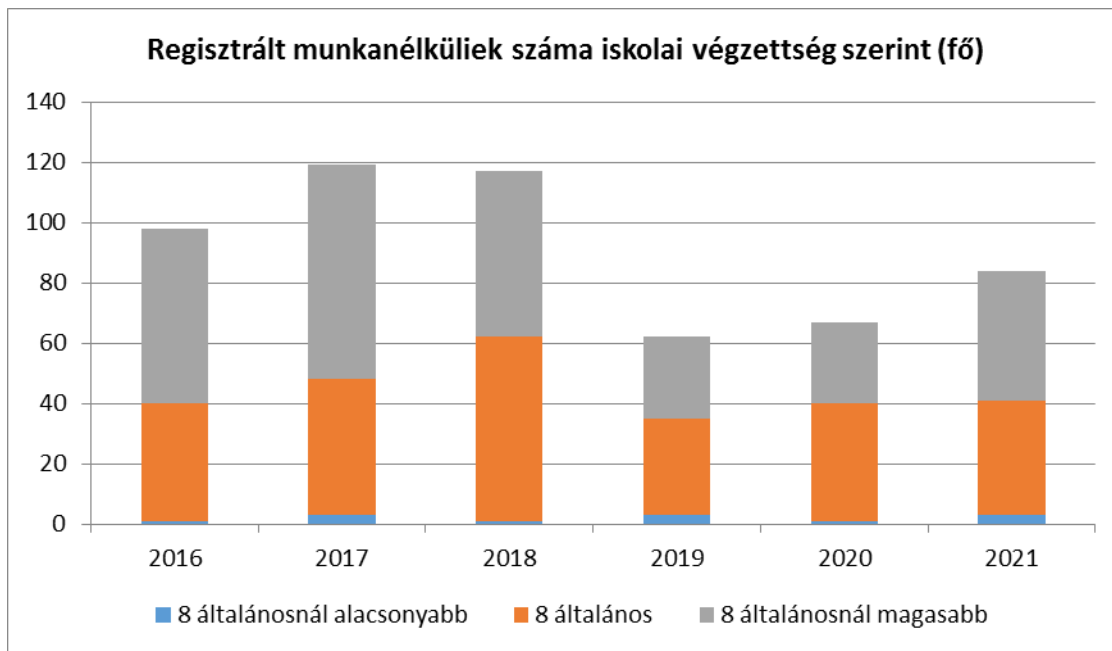
Az iskolai végzettség és a szakképzettség kiemelten fontos a foglalkoztatás szempontjából, ugyanakkor a szegénység vizsgálatánál, a jövedelmi és vagyoni helyzet elemzésénél is nagy hangsúlyt kap.

A nagymértékben fejlődő világunkban a szakmák és munkakörök egyre erőteljesebben specifikálódnak, melyek betöltéséhez speciális iskolai végzettség, szakképesítés szükséges. A munkaerő-piac bizonyos szegmenseiben továbbra is alkalmazkodik az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők egy részét, de ezen munkakörök száma is véges, tehát hosszú távon a megfelelő iskolai végzettség, a szakképesítés hiánya hátrányt jelent a munkaerő-piacon való elhelyezkedésben.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	98	1	1,02%	39	39,80%	58	59,18%
2017	119	3	2,52%	45	37,82%	71	59,66%
2018	117	1	0,85%	61	52,14%	55	47,01%
2019	62	3	4,84%	32	51,61%	27	43,55%
2020	67	1	1,49%	39	58,21%	27	40,30%
2021	84	3	3,57%	38	45,24%	43	51,19%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Településünk a felnőttoktatásban résztvevőkről nem rendelkezik pontos adattal. Az iskolarendszeren kívüli szakképesítés megszerzésének egyik módja, hogy a nyilvántartott álláskereső az illetékes Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül, közfoglalkoztatási program keretében, a munkavégzés alól felmentve szerez valamilyen szakképesítést. Másik módja, hogy a közelben található szakiskolák és gimnáziumok tanfolyamain, képzésein vesznek részt.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás egy, a munkaviszonytól elkülönülten kezelendő, az állam által részben vagy egészben finanszírozott speciális jogviszony, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen bekerüljön vagy visszakerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben lehetőséget jelent a hátrányos helyzetű álláskeresőök átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény meghatározza, hogy közfoglalkoztatottként milyen természetes személyek foglalkoztathatók. A törvény nevesíti azt is, ki lehet közfoglalkoztató.

A közfoglalkoztatási támogatások típusai:

- rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása,
- hosszabb időtartamú foglalkoztatás támogatása,
- országos közfoglalkoztatási program támogatása,
- Start munkaprogram támogatása,
- közfoglalkoztatás mobilitását szolgáló támogatás,
- vállalkozás részére foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (bérpótló juttatásban) részesülő személy foglalkoztatásához támogatás.

A közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez társadalombiztosítási és nyugellátásra (táppénz, nyugdíj). Ennek megfelelően a közfoglalkoztatási bér után is meg kell fizetni a munkáltatói terheket, valamint a közfoglalkoztatott bruttó munkabéréből levonásra kerülnek az adó- és járuléktérhek.

2013. és 2016. között az állam által meghatározott célok elérésének egyik meghatározó programja volt a kistérségi START mintaprogram és a később erre épülő START munkaprogram.

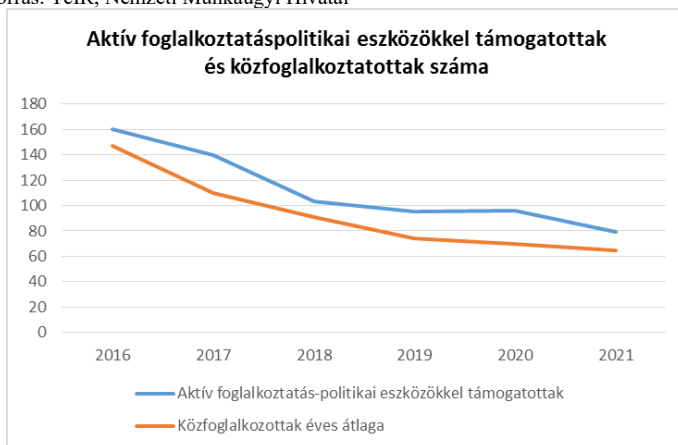
Szabolcsveresmarton a START munkaprogram 6 programelem keretében valósult meg, melyek a következők voltak:

- Mezőgazdasági mintaprogram,
- Belvízelvezetés,
- Mezőgazdasági földutak karbantartása,
- Belterületi közutak karbantartása,
- Illegális hulladéklerakók felszámolása,
- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás.

A foglalkoztatás szervezését a munkáltatói feladatokat a polgármester látja el. A munkaügyi, bérszámfejtési feladatokat a hivatal, a Magyar Államkincstár végzi. A közfoglalkoztatottak szakmai irányításával szinte teljes egészében a polgármester foglalkozik. Az önkormányzat a hagyományos programokban foglalkoztat. Oktatási és szociális intézményben is dolgoznak közfoglalkoztatottak.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitiká		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	160	147
2017	140	110
2018	103	91
2019	95	74
2020	96	70
2021	79	65

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

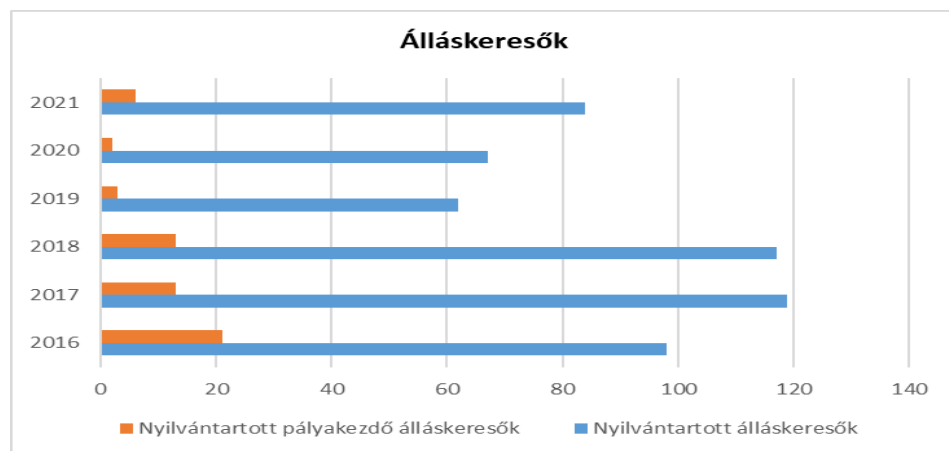
Az aktív korú népesség egy része helyben, másik része Kisvárdán, a legközelebbi városban és más környező településeken dolgozik, éppen ezért fontos a vonzáskörzetben lévő munkahelyek elérhetősége. Településünkön a tömegközlekedés megoldott, a legközelebbi vasútállomás a Budapest-Záhony vasútvonalon Kisvárdán található.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A fiatalok munkaerő-piacra való átmenetének támogatására vonatkozó programok községünkben nincsenek, így a Kisvárdai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya szervez fiatalok számára is elérhető képzéseket, továbbképzéseket. Ezen kívül a közelben található szakiskolák és gimnáziumok indítanak tanfolyamokat és képzéseket.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	98	21
2017	119	13
2018	117	13
2019	62	3
2020	67	2
2021	84	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Szabolcsveresmart Község Önkormányzata a közfoglalkoztatás keretein belül valósít meg foglalkoztatási programot. Az érettségizni vagy szakmát szerezni kívánó felnőttek számára a környező településeken nyílnak ilyen lehetőségek.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Az önkormányzatunk által szervezett közfoglalkoztatás keretében mélyszegénységben élők és romák is foglalkoztatásra kerülnek a helyi óvodában és az óvodához tartozó konyhán.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.⁷

A munkaerőpiacon hátrányos helyzetben vannak

- a pályakezdő fiatalok, mert tapasztalat hiánya miatt a munkáltatók nem foglalkoztatják őket,
- a családos, GYES-ről visszatérő anyák,
- 45 éven felüli alacsony iskolai végzettségűek,
- a szakképzetlenek, vagy egy szakmával rendelkezők,
- a tartósan munka nélkül lévők, valamint
- a kisebbségek.

Ezek a csoportok nem mobilak, nehezen tudnak alkalmazkodni az új dolgokhoz, a változásokhoz. Újra meg kell tanulniuk a munka világában élni. Ehhez segítségre, képzésre, tanácsadásra, támogatásra van szükség. A gazdaságilag inaktívak jelentős része potenciális munkaerő-kínálatként számba vehető, ám foglalkoztatottként való megjelenése nehézségekbe ütközik. 25 Elhelyezkedési esélyeiket korlátozza • az alacsony iskolai végzettség, • a szakképzettség hiánya, • az elavult szakmai ismeretek, • az egészségkárosodás, a rokkantság, fogyatékoság, • esetleg más társadalmi hátrány

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság 2021. január 1-én beolvadt az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalába. Az alapvető jogok biztosának az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben meghatározott feladatait az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala elkülönült szervezeti egysége, az Egyenlő Bánásmódot Felelős Főigazgatóság végzi.

A foglalkoztatás és a munkavégzés lehetősége a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség kulcselemei, s jelentősen hozzájárulnak az emberek gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez. Ennek ellenére a foglalkoztatási és a munkaerőpiacon a hátrányos megkülönböztetés számos esetével találkozhatunk (roma, kisgyermekes szülő, fogyatékos). Az Ebtv. összesen húszféle diszkriminációra okot adó tulajdonságot sorol fel (pl.: faji hovatartozás, egészségi állapot, anyaság-terhesség vagy apaság, nemi identitás stb.).

⁷ http://www.egyenlobanasmod.hu/tanulmanyok/hu/Foglalkozasi_Tardos_Katalin.pdf

A törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt személyi kvalitása miatt kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport.

Településünkön a vizsgált időszakban a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről nem érkezett bejelentés az önkormányzathoz. Hátrányos megkülönböztetést alátámasztó adat nincs.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A digitalizáció rohamos és folyamatos fejlődése következményeként a megnövekedett otthoni és munkahelyi számítógép-, mobil eszköz- és internethasználat megköveteli a kommunikációs eszközök használatával összefüggő ismeretek bővítését, folyamatos fejlesztését. A digitális írástudás elengedhetetlen feltétele a mindennapi életünknek, a magán- és hivatalos ügyek intézésének, a tanulásnak és az oktatásnak, a szabadidős tevékenységeknek, a munkaerő-piacon való sikeres megjelenésnek. Az infokommunikációs technológia korunkban éles határvonalat húz a digitális tudással rendelkezők és nem rendelkezők között, így alapvetően meghatározza az egyén lehetőségeit e téren. A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia által nemzeti erőforrásként megjelölt tudáshoz nélkülözhetetlen a digitális szakadék csökkentése. Az alacsony digitális-ismeretszint leginkább a középkorúakra jellemző, míg az átlagos, és különösen az átlag feletti szintű digitális ismeretekkel rendelkezők aránya a fiatalabb korcsoportoknál a legmagasabb. (Forrás: ksh.hu/sdg/1-23-sdg-4.html)

A munka változó világa és az új munkavégzési formák megjelenése kihívást jelent a hagyományos foglalkoztatási formákra. Probléma a digitális írástudatlanság, amelynek fejlesztése halaszthatatlan, figyelembe véve, hogy munkaerő-piaci kihívás is, mert a jövőkép a digitális gazdaságé. Különösen nagy a lemaradás – az idők mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, az alacsony végzettségűek körében, akiket a felnőttképzésbe indokolt bevonni. A képzések lehetőségeihez való hozzáférés a fővárosban a legjobb. A COVID-19 világjárvány még inkább rámutatott a digitális készségek megerősítésének 26 fontosságára. A világjárvány során a digitális készségek az uniós polgárok jelentős része számára elengedhetetlennek bizonyultak az üzleti tevékenység, az oktatási és képzési tevékenység folytonossága szempontjából, valamint a szolgáltatásokhoz, többek között az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés biztosításához. A digitális készségek egyre nagyobb jelentőséget kapnak a munkaerőpiacon és a jövő társadalmában való teljes körű részvétel, továbbá a zöld és a digitális átállás támogatása szempontjából.

A község faluháza teleházként üzemel, munkaidőben bárki igénybe veheti a számítógépeket, szükség esetén segítséget is kapnak. A Segítő kezek alapítvány koordinálásával, három oktató közreműködésével, 15 fő 65 év feletti rászoruló kapott használható informatikai tudást. 2022.12.31. napján szűnt meg a program, mely 5 évet ölelt fel.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

2015. március 01-jétől jelentősen átalakult a pénzbeli és természetbeni szociális támogatások rendszere, mely változások az esélyegyenlőség szempontjából kiemelt célcsoportok támogatását is jelentősen befolyásolták. Az ezzel egyidőben bekövetkezett hatáskörváltás alapján a járási hivatalok állapítják meg például az aktív korúak ellátását, az időskorúak járadékát, az ápolási díjat, a közgyógyellátást (alanyi és normatív jogon) és az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot.

Az önkormányzatoknál kiadáskompenzáló támogatások igényelhetők, melyek egységesen „települési támogatás” elnevezésre hallgatnak. Ide tartoznak a korábbi átmeneti, családi krízis, lakásfenntartási, gyógyszerkiadási, ápolási célra vagy más címen kifizetett járadékok.

Az Szt. alapján a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátások a következők:

Pénzbeli ellátások:

- Időskorúak járadéka,
- Aktív korúak ellátása,
- Ápolási díj,
- Tartós ápolást végzők időskori támogatása,
- Települési támogatás.

Természetben nyújtott szociális ellátások:

- Köztemetés,
- Közgyógyellátás,
- Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Szociális rászorultság esetén a járási hivatal időskorúak járadékát, foglalkoztatást helyettesítő támogatást, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást (korábban rendszeres szociális segély), közgyógyellátást, ápolási díjat; az önkormányzat képviselő-testülete pedig települési támogatást állapít meg

Pénzbeli ellátások:

• ***Időskorúak járadéka:*** Azon idős személyek részére biztosított ellátás, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatár betöltése után saját jogú nyugalmasra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. Az időskorúak járadékát az igénylő lakóhelye szerint illetékes járási hivatal állapítja meg.

• ***Aktív korúak ellátása:*** ezt az ellátási formát a járási hivatal állapítja meg. Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az aktív korúak ellátására jogosultak pénzbeli ellátásának két típusa van, úgymint a foglalkoztatást helyettesítő támogatás és az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás a munkavégzésre alkalmas személyek részére biztosítható, míg az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás a munkavégzésre valamilyen okból nem alkalmas személyek részére adható. A járási hivatal az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítását követően dönt arról, hogy a jogosult részére melyik ellátástípust lehet megállapítani.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra az a személy jogosult, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, amennyiben az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás megállapításához szükséges feltételekkel nem rendelkezik.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesül az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

- **Ápolási díj:** A súlyosan fogyatékos, tartósan beteg hozzátartozót ápoló személy számára biztosítható ellátás, amelynek célja azok segítése, akik hozzátartozójuk ápolása miatt kereső tevékenységet nem tudnak folytatni.

- **Tartós ápolást végzők időskori támogatása:** Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a személy, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha

- azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják - ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás nélküli megállapítását -, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában ápolta, gondozta gyermekét, és
- az érintett időszakban ugyanazon gyermekre tekintettel ápolási díjban részesült és azt részére a vizsgált időszakon belül legalább egy év időtartamban emelt összegű ápolási díjként vagy kiemelt ápolási díjként folyósították, illetve tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekére tekintettel gyermekgondozási segélyben vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesült.

- **Települési támogatás:** A képviselő-testület az Szt. rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján - pénzbeli vagy természetbeni formában - települési támogatást nyújt.

Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez; a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére; a gyógyszerkiadások viseléséhez; a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

Természetben nyújtott szociális ellátások:

- **Köztemetés:** A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete - a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül - gondoskodik az elhunyt személy közkölségen történő eltemettetéséről, ha nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

- **Közgyógyellátás:** a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány adható ki. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott – járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre – ide értve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is – gyógyszerkerete erejéig. Közgyógyellátásra alanyi vagy normatív jogcímen lehet jogosult valaki.

- **Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság:** A járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át,

- aki egyedül élő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.
- A szociális rászorultságról a járási hivatal hatósági bizonyítványt állít ki, melynek hatályossága egy év.

Munkanélküliséghez kapcsolódó ellátások

- álláskeresői járadék:** az az álláskereső jogosult álláskeresői járadékra, aki álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogszerző idővel rendelkezik, munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.
- nyugdíj előtti álláskeresői segély:** A nyugdíj előtti álláskeresői segély (nyes) szabályait idén is a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.) határozza meg. A főbb feltételek szerint az igényelhet ilyen segélyt, akinek a nyugdíjkorhatára betöltéséig legfeljebb 5 éve van hátra, szerzett már legalább 15 év szolgálati időt, munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani, továbbá, aki a nyes iránti kérelme benyújtását megelőző 3 éven belül legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát már kimerítette, továbbá korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	98	8,19%	16	16,33%
2017	119	10,30%	31	26,05%
2018	117	10,34%	28	23,93%
2019	62	5,68%	26	41,94%
2020	67	6,13%	25	37,31%
2021	84	7,98%	24	28,57%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

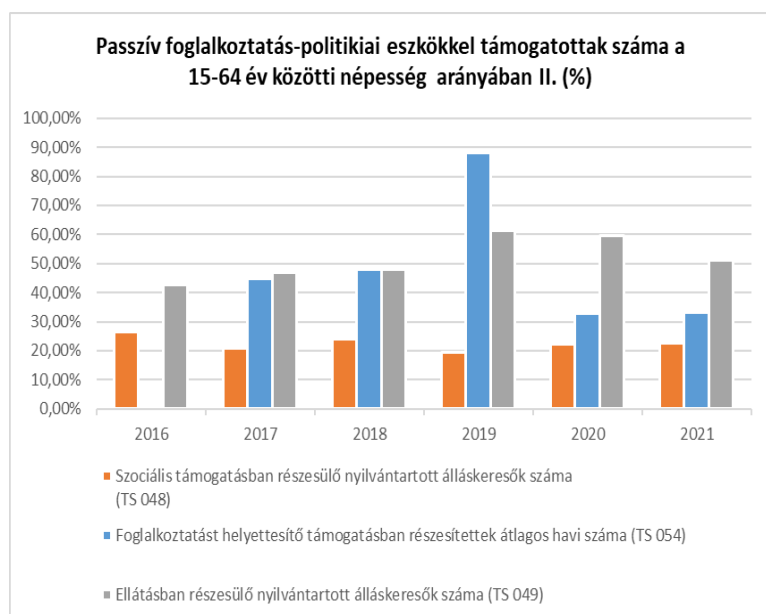
Szabolcsveresmart településen a nyilvántartott álláskeresők számában nagy emelkedés volt tapasztalható 2017-ben. Ekkor az álláskeresői ellátásban részesültek száma is jelenősen nőtt. A 2019-es évben aztán drasztikusan csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma, ugyanakkor tovább nőtt az álláskeresői ellátásban részesült nyilvántartott álláskeresők száma. 2021-ben kissé emelkedett a nyilvántartott álláskeresők száma, ugyanakkor csökkent az ellátásban részesülők aránya.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	26	26,53%	n.a.	-	42	42,86%

2017	25	21,01%	53	44,88%	56	47,06%
2018	28	23,93%	56	48,13%	56	47,86%
2019	12	19,35%	55	88,26%	38	61,29%
2020	15	22,39%	22	32,96%	40	59,70%
2021	19	22,62%	28	33,24%	43	51,19%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatból jól látható, hogy míg a szociális támogatásban részülő nyilvántartott állás keresők számában nagy eltérés nem mutatkozik, addig a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma 2019-ről 2020-ra jelentősen csökkent, majd 2021-ben emelkedett. Az ellátásban részesülő nyilvántartott állás keresők száma 2018-ról 2019-re jelentősen csökkent.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	9
2018	10
2019	9
2020	8
2021	8

Forrás: TeIR, KSH

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők számában jelentős ingadozás nem tapasztalható.

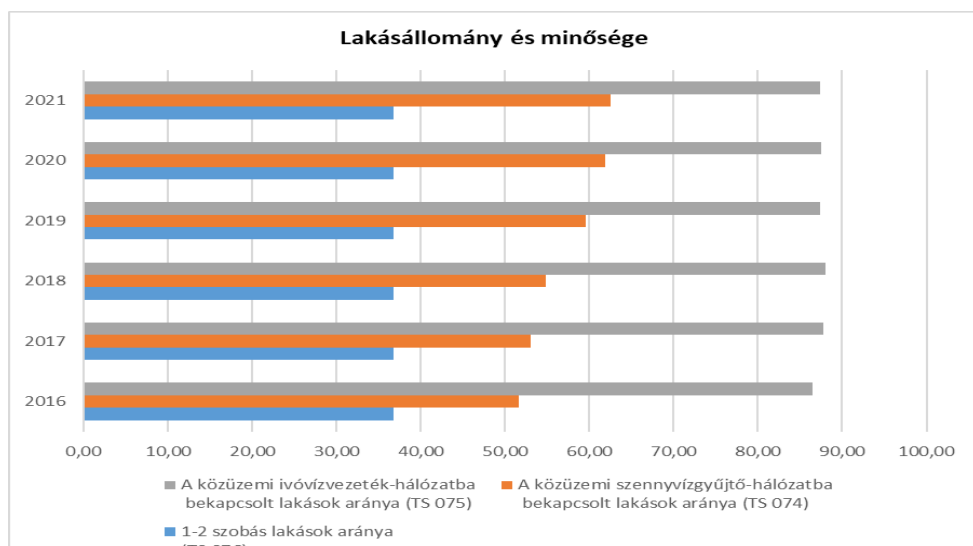
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	562	0	0,00	36,83	51,60	86,48
2017	562	0	0,00	36,83	53,02	87,72
2018	562	0	0,00	36,83	54,80	88,08
2019	561	0	0,00	36,72	59,54	87,34
2020	561	0	0,00	36,72	61,85	87,52
2021	561	0	0,00	36,72	62,57	87,34
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok						

Jelenleg a településen 561 db lakóház található, melyből 87,34% ház van ellátva vezetékes ivóvízzel. A szennyvízhálózat a település nagy részén kiépült, kivéve a két korábbi külterületet. A község a crossbar rendszerbe bekapcsolódott, valamint a szervezett kommunális szilárd hulladékgyűjtés is megoldott (minden hét szerdáján szállítják el a hulladékot).

Az Ebktv. tiltja a lakáshoz jutási feltételek olyan módon való meghatározását, ami alapján egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok egy adott településen vagy településrészen belül mesterségesen elkülönülnek. Szabolcsveresmarton lakhatási szegregáció nincs.

a) bér lakás-állomány

Az Önkormányzat tulajdonában egy bér lakás van, a lakás szolgálati lakásként működik.

b) szociális lakhatás

Szociális bér lakás nincs a településen, ilyen irányú igény még nem érkezett az önkormányzathoz.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen nincs ilyen használatú ingatlan.

d, elégtelen lakhatási körülmények

A településen hajléktalanság nincs, veszélyeztetett lakhatási helyzet sem jellemző a településre.

Elégtelen lakhatási körülmények előfordulnak, de a számuk elenyésző.

e) lakhatást segítő támogatások

A Szabolcsveresmarton élő családok többségét a mindennapi létfenntartás mellett megterhelik a ház fenntartására fordított kiadások. A terhek enyhítését szolgálja az Szt.-ben és a helyi rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén igénybe vehető lakhatási támogatás.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	16
2018	n.a.	540
2019	n.a.	460
2020	n.a.	981
2021	n.a.	1 825
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

A lakhatási támogatás a települési támogatás egyik fajtája (a települési támogatás másik fajtája a rendkívül átmeneti segély), melyet rászorultság esetén állapít meg az önkormányzat (5.000 Ft/hó/háztartás).

f) eladósodottság

Az önkormányzat adósságsökkentési támogatást nem nyújt. Viszont a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálatban működő családsegítő segítséget nyújt a bajba jutott családok számára. Figyelemmel kíséri a családok helyzetét és a szociális munka eszköztárát kihasználva próbál segítséget nyújtani adósságaikkal kapcsolatban felmerült problémáik megoldásában.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Szabolcsveresmart községnek nincs külterülete.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

A településen nincs olyan szegregátumnak minősülő terület, amely egybetartozó, földrajzilag elhatárolható a település többi részétől. Nincsenek olyan utcák, területrészek, ahol alacsony iskolai végzettségű munkajövedelemmel nem rendelkező lakosok aránya meghatározó lenne.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;

A településen nincs szegregáltan, telepen élő lakosság.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A településen nincsenek szegregációval veszélyeztetett területek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közfogyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	1	0	0	1	n.a.	n.a.
2017	1	0	0	1	169	16,57
2018	1	0	0	1	138	16,50
2019	1	0	0	1	122	12,52
2020	1	0	0	1	106	10,50
2021	1	0	0	1	103	10,67
Forrás: TeIR, KSH Tstar						

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, az egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján a lakosság számára hozzáférhetők. A prevenció tevékenységet leghatékonyabban a védőnői szolgálat, a háziorvosi, a fogorvosi szolgálat biztosítja. A szűrések a legvesélyeztetettebb körben életkor és nem által vagy szociális viszonyok miatt veszélyeztetettek körében kell, hogy kiemelt figyelmet kapjanak. A rendszeres szűrések közül a mammográfiás és a tüdőszűrés zajlik szervezeten a településen évek óta. Az egyéb szűrések vagy a háziorvosi szolgáltatón keresztül (vastagbél rákszűrés), vagy egyéni kezdeményezésre érhetők el a kiskertvárosi kórházon keresztül. Fontos lenne e programok keretében az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítása, főként a gyermekek, idősek illetve a magas kockázatú célcsoportoknál.

A védőnő az óvodában és az iskolában egyaránt végzett egészségnevelési munkát. Ennek keretében az óvodában három alkalommal tartott tisztasági és tetvességi vizsgálatokat, valamint a nagycsoportosok iskolaérettségi vizsgálata is megtörtént.

Az iskola-egészségügyi tevékenység keretében a gyermekeknél egészségügyi szűrővizsgálatok (testsúly, testmagasság, vérnyomás mérés; látás, színlátás, hallás vizsgálat; mellkas körfogat mérése be- és kilégzéskor stb.), tisztasági- és fejtevésségi vizsgálatok (3 alkalommal), szomatikus és mentális fejlettségi vizsgálatok, valamint csoportos egészségnevelés valósul meg. A szűrővizsgálatok minden második osztályban történnek, így a 2., 4., 6. és 8. osztályban.

A védőnő az iskola ötödik osztályában az egészséges táplálkozásról és a serdülőkor változásokról tartott előadást, melyek végén lehetőség nyílt a gyermekeket foglalkoztató kérdések megvitatására is. Hatodik osztályban felvilágosító óra keretében esett szó a serdülőkor problémáiról, mint pl.: menstruáció, nemi érettség, testi-lelki változások. Hetedik és nyolcadik osztályban a káros szenvedélyek megelőzéséről (pl.: dohányzás, drog- és alkoholfogyasztás) hallhattak a gyermekek egy-egy előadást, illetve a nyolcadikosok között egy osztályfőnöki óra keretében szó esett a családtervezésről, a fogamzásgátlásról és a családi életre nevelésről.

A védőnő a törvényi előírásnak megfelelően, életkorhoz kötött státuszvizsgálatokat is végez, melyek két, három, négy, hat, kilenc, tizenkét, tizenöt és tizennyolc hónapos; továbbá két, két és fél, három, négy, öt, hat és hét (ha a gyermek óvodában marad) éves korban zajlanak. A státuszvizsgálathoz nagy segítséget jelent az erre a célra kialakított státuszsarok, ahol a szükséges eszközök mellett még számtalan játék teszi kellemesebbé a gyermekek számára a várakozási időt.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Településünkön az óvodában és az iskolában egyéni fejlesztési felkészítés zajlik, melynek keretében a fejlesztést igénylő gyermekekkel a Kisvárdai Pedagógia Szakszolgálat munkatársai, valamint egyéni szakemberek foglalkoznak helyben heti rendszerességgel.

A felnőtt lakosság a fejlesztő és rehabilitációs ellátásokhoz a Kisvárdai Szent Damján Görögkatolikus Kórházban fér hozzá.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat a köznevelési intézményekben, a szociális és felnőtt étkeztetésben szervezi a közétkeztetést a Szabolcsveresmarti Óvoda és Konyha intézményi konyhája működtetésével. A jelenlegi étrend megfelel a vonatkozó jogszabályoknak (gyermekek intézményi és szünidei étkeztetése) és a fogyasztók elvárásainak. Az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenítése egy új kihívás és feladat az intézmény számára.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Mindenki által elérhetőek a településen szervezett sportprogramokban való részvétel. A településen működik a Szabolcsveresmarti Sport Club.

A gyermekek az iskolai testnevelés órákon, szervezett edzéseken vesznek részt, működik a településen felnőtt futbalcsapat.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz biztosított az állampolgárok egyenlő esélyű hozzáférése. Igény esetén lehetősége van a szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, családi bölcsőde igénybevételére.

A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség biztosításának feltételeit. A lakosok részére elérhető a támogató szolgáltatás is, melyet a Kisvárdai Megoldás Közhasznú Egyesület biztosít.

Az Szt. szerint a szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szociális alapszolgáltatások:

• ***Falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás:*** A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak

enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése. A falugondnoki szolgáltatás hatszáz lakosnál kisebb településen; a tanyagondnoki szolgáltatás pedig legalább hetven és legfeljebb négyszáz lakosságszámú - külön jogszabályban meghatározott - külterületi vagy egyéb belterületi lakott helyen működtethető.

- **Étkeztetés:** Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

- **Házi segítségnyújtás:** Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy - a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló - személyi gondozást kell nyújtani.

Szociális segítség keretében biztosítani kell:

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- háztartási tevékenységben való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell:

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- a szociális segítség szerinti feladatokat.

- **Családsegítés:** A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

- **Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:** A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését; a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét; szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

- **Közösségi ellátások:** Közösségi ellátások a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapelátás, valamint a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás.

- **Támogató szolgáltatás:** A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

• **Utcai szociális munka:** Az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét.

• **Nappali ellátás:** A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,
- tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek
részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

A szakosított ellátást az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, a támogatott lakhatás, az egyéb speciális szociális intézmény nyújtja.

Településünkön a szociális alapszolgáltatásokat a Szabolcsveresmarti Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, valamint a Szabolcsveresmarti Református és Görögkatolikus Egyházközség nyújt. A család- és gyermejjóléti szolgálat gyermejjóléti szolgáltatást, családsegítést; az egyházak házi segítségnyújtást, étkeztetést, nappali ellátást biztosítanak.

A **gyermejjóléti szolgáltatás** olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

g) drogrevenüciós szolgáltatások;

Településünk közelében nem ismert ilyen jellegű szolgáltatáshoz való hozzáférési lehetőség.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

j) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat.

Szabolcsveresmart településen nem működik népkonyha.

Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
1	nem	1 102	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A községben a közösségi élet elsődleges szinterei az alapfokú nevelési-oktatási intézmények (óvoda, általános iskola és alapfokú művészeti oktatás) és 07⁰⁰ órától 21⁰⁰ óráig nyitva álló közpark, melynek bővítése pályázati forrásból valósult meg.

A közösségi élet szerves része a Faluházban működő Őszirozsa Nyugdíjasklub, a Faluházban helyet kapó mozgó könyvtár és internetes-terem is. Ezen kívül a Faluházban zajlanak a település kulturális rendezvényei (nagyobb ünnepekhez kapcsolódó műsorok, színházi előadások stb.) is.

A helyi református egyházközség közel 5 éve nyert pályázatot az országos Integrált Községi Szolgáltató Tereket (a továbbiakban IKSZT) létrehozó programban, uniós forrásból. Az IKSZT Ház programjai elsősorban nem gyülekezeti jellegűek, hanem egyéb lakossági és civil szervezetek programjait (pl.: falugazdász; gyermek- és ifjúsági alkalmak; egészségügyi, szociális, könyvtári olvasóklubokat támogató, munkaerő-piaci reintegrációt elősegítő programok; nyelv- és számítástechnikai tanfolyam stb.) foglalják magukban, melyekhez az egyház helyszínt biztosít (szükség esetén a helyi Önkormányzat az egyház rendelkezésére bocsátja a Faluházat). Ezeket a programokat kötelező megvalósítani, ami kb. 90 programot jelent évente.

Itt kell megemlítenünk még az önkormányzat és más civil szervezetek által szervezett családi napokat . Ezek mellett, hogy lehetőséget biztosítanak a személyes találkozásra, és a megismerkedésre, összekovácsolják a közösséget és hozzájárulnak a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Szabolcsveresmarton a közösségi együttélés zökkenőmentes, nem beszélhetünk etnikai konfliktusokról, nemzetiségek közötti problémáról. Az önkormányzat, az intézmények rendezvényeit bárki látogathatja, érdeklődési körének megfelelően. A rendezvényeken az atrocitások, a viták nem jellemzőek.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Településünkön önkéntes munka nem működik. Az önkormányzat Húsvétkor és Karácsony előtt tartós élelmiszercsomaggal ajándékozza meg a településen élő családokat, a család- és gyermekjóléti szolgálat évente egy alkalommal szervez ruha- és játékosztást a gondozott családok számára. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat karitatív szervezetekkel (pl.: Magyar Vöröskereszt) együttműködve nyújt adományokat (EU élelmiszer segélyprogram, ruhaosztás) a rászorulóknak. Ezek koordinálásában az önkormányzat is részt vesz.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A településen egy nemzetiségi önkormányzat működik a R Szabolcsveresmarti Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Az önkormányzat aktívan részt vesz a település életében. A nemzetiségi önkormányzat fő feladatának tekinti a roma kultúra, hagyományok megismertetése és a megőrzése az újabb nemzedékek számára. Rendezvényein bárki térítésmentesen részt vehet.

A Szabolcsveresmarti Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnökének, Serbán Gézának a tájékoztatása szerint községünkben hozzávetőlegesen 50-60 roma család él, akik kb. 220-an vannak. A roma népesség összeírása ezidáig nem történt meg, de ezt a hiányosságot a Nemzetiségi Önkormányzat a közeljövőben pótolni szeretné.

- e) helyi lakossági önszerveződések;
- Településünkön az Őszirozsa Nyugdíjas Klub és az Amatőr Színtársulat működik.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Szabolcsveresmarti Roma Nemzetiségi Önkormányzat hatékony munkát végez a cigány kisebbségnek a település közösségébe történő beilleszkedése érdekében. Az SZRNÖ évente tájékoztatja a lakosságot tevékenységéről, gazdálkodásáról, valamint a következő évi munkatervéről. Emellett a község lakosságát ruhaosztással, a roma lakosságot élelmiszer- és beiskolázási csomaggal, vetőmaggal, vetőburgonyával támogatják. Az önkormányzat rendezvényeit anyagilag segítik és személyesen is segédkeznek ezek lebonyolításában.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nagyarányú a munkanélküliség	Helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, foglalkoztatás ösztönzése Munkahelyteremtés helyben, vállalkozók támogatása
A tartós munkanélküliségből adódóan magas a mélyszegénységben élők aránya	Képzések, átképzések szervezése a munkanélküliek körében Mentálhigiénés és személyiségfejlesztő programok, tanácsadások szervezése
A fiatal családok nem rendelkeznek lakásvásárláshoz szükséges tőkével	Elő-takarékosság, lakáscélú megtakarítások preferálása, tájékoztatások az igénybe vehető támogatásokkal kapcsolatban.
Magas a közüzemi díjhátralékkal rendelkező családok száma	Pénzügyi és életvitelbeli tanácsadások, közüzemi szolgáltatások kiegyenlítésében pályázati közreműködés. Helyi szinten adósságrendezés megszervezése
Önkormányzati szociális bérlakások hiánya.	Bérlakás és szociális bérlakás program beindítása. Esély Otthon pályázat megvalósítása.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Gyermekeknek tekinthető a 18. életévét be nem töltött kiskorú.

A Gyvt. 14. §-a szerint: „a gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.”

A gyermekek védelmét

- pénzübeli, természetbeni és
- személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások,
- gyermekvédelmi szakellátások,
- a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

Pénzübeli és természetbeni ellátások:

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- Gyermekétkeztetés,
- Gyermektartásdíj megelőlegezése,

Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- Gyermekjóléti szolgáltatás,
- Gyermek napközbeni ellátása,
- Gyermek átmeneti gondozása,
- Biztos Kezdet Gyerekház.

Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- Otthont nyújtó ellátás,
- Utógondozói ellátás,
- Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- Védelembe vétel,
- Családbafogadás,
- Ideiglenes hatályú elhelyezés,
- Nevelésbe vétel,
- Nevelési felügyelet elrendelése,
- Utógondozás elrendelése,
- Utógondozói ellátás elrendelése,
- Megelőző pártfogás elrendelése.

A gyermekvédelmi rendszer része a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt, illetve letartóztatásba helyezett fiatalok javítóintézeti ellátása.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	747	752	1499	49,83%	50,17%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			35	2,33%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	109	120	229	7,27%	8,01%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	23	24	47	1,53%	1,60%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A Gyvt. 5.§ n) pontja szerint: „a veszélyeztetettség olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.”

A Gyvt. értelmében:

68. § (1) Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi.

(2) A gyámhatóság - a gyermekjóléti központ javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá

- a) a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiatalokorút,
- b) a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket,
- c) a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatalokorút.

A védelembe vételt elrendelő határozat véglegessé válásától számított tizenöt napon belül a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsere a gyermekre/fiatalkorúra vonatkozóan egyéni gondozási-nevelési tervet készít. A gyámhatóság hivatalból évente, kérelemre bármikor felülvizsgálja a védelembe vétel indokoltságát. A védelembe vétel a szülő felügyeleti jogát nem érinti.

Településünkön a veszélyeztetett gyermekek száma 2019-től csökkenő tendenciát mutat.

A védelembe vett kiskorúak esetében megállapítható, hogy 2016. és 2019. között fokozatosan csökkent a számuk, 2020-ban és 2021-ben nem vettek védelembe kiskorú gyermeket.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	6	n.a.
2017	4	n.a.
2018	4	n.a.
2019	3	27
2020	0	24
2021	0	21

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Gyvt. a következőképpen határozza meg a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetet:

67/A. § (1) **Hátrányos helyzetű** az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fent meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

- b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

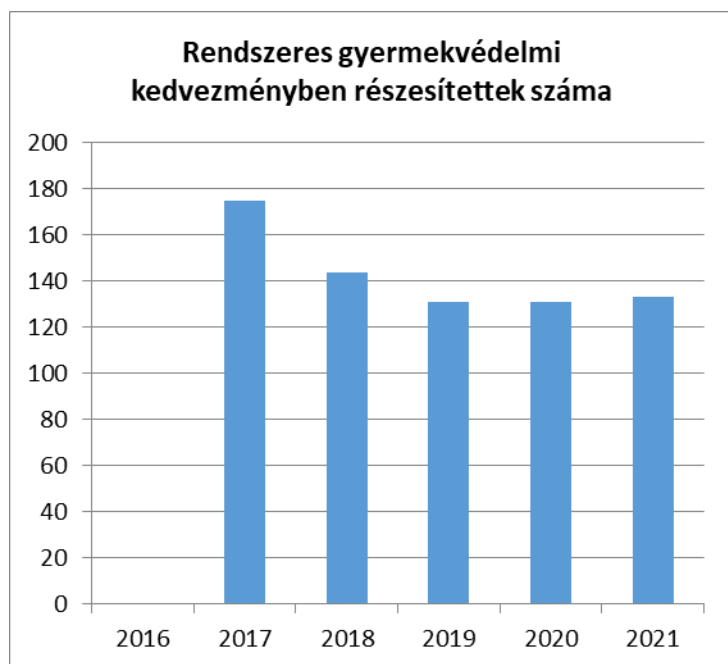
A Gyvt. 19. § (2) bekezdése szerint: A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) a szociális vetítési alap összegének a 180%-át, ha

- aa) a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,
- ab) a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
- ac) a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;
- b) a szociális vetítési alap összegének 165%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	n.a.
2017	175
2018	144
2019	131
2020	131
2021	133

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Szabolcsveresmarton a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma magas. Azonban míg a 2017-as évben átlagosan 175 fő vette igénybe a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt, addig ez a szám 2021-re 133 főre csökkent.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság alapján a Gyvt. 20/A. §-ában meghatározottak alapján:

A települési önkormányzat jegyzője (továbbiakban: gyámhatóság) annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a.) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b.) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű pénzbeli támogatást nyújt, gyermekeként 2023. évben 6.000.-Ft összegben feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a 67/A §-ban foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

A Gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

a.) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b.) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel
emelt összegű pénzbeli támogatást nyújt, gyermekeként 2023. évben 6.500.-Ft összegben.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 67/A § (1) és (2) bekezdése az alábbiak szerint szabályoz.

„(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33.-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli, vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek.

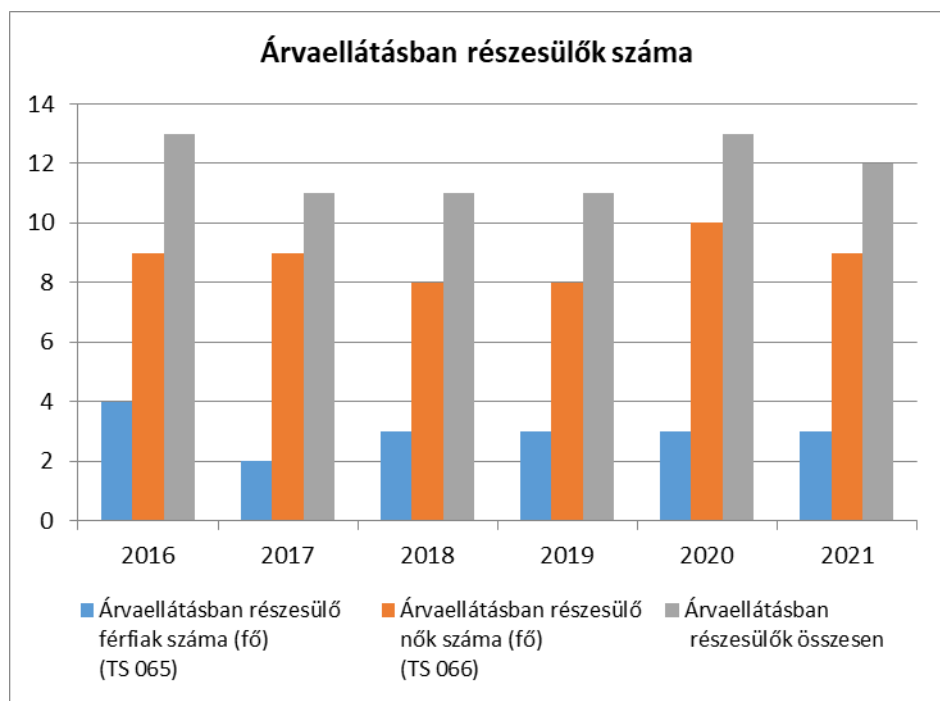
(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

- a.) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll.
- b.) a nevelésbe vett gyermek,
- c.) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.”

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	4	9	13
2017	2	9	11
2018	3	8	11
2019	3	8	11
2020	3	10	13
2021	3	9	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A Gvyt. értelmében az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani:

- a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
  - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
  - tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
  - olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
  - olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át vagy
  - nevelésbe vették;
- az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
  - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
  - nevelésbe vették;
- azon rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;
- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
  - nevelésbe vették, vagy
  - utógondozói ellátásban részesül.

Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani:

- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

- a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

- a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
- további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést

- a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
- az előző pont alá nem tartozó gyermekek számára
- a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
- az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségnek biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő közoktatási intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten hivatkozik a gyermek mindenek felett álló érdekének elvére. A nagyobb befogadó állomásokon megjelenő, külföldi állampolgárságú gyermekek egy része nem kerül be közoktatási intézménybe, vagy aránytalan utaztatással, intézményváltás során jut csak hozzá oktatási szolgáltatáshoz. (Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, A menedékkérő és menekült gyermekek és kamaszkorúak hozzáférése az oktatáshoz Közép-Európában, 2011. július)

Településünkön nem él magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Nincs adat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókönyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Nem releváns

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Településünkön a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a fogyatékossgal élő gyermekek egyaránt hozzájutnak az egészségügyi (védőnői és háziorvosi ellátás) és a szociális ellátásokhoz (gyermekjóléti szolgáltatás,

családsegítés); a gyermekek napközbeni ellátásának különböző formái közül a bölcsődei, az óvodai, általános iskolai, a családi napközi ellátásokhoz, valamint alternatív napközbeni ellátásként a játszóházhoz.

Az oktatási-nevelési intézményekben biztosított számukra a fejlesztő foglalkozás, a gyermekétkeztetés és a szünidei gyermekétkeztetés is, valamint korai fejlesztésükre is lehetőség nyílik a Kisvárdában működő Csigaház Korai Fejlesztő Központban.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Szabolcsveresmarton egy főállású védőnő dolgozik, aki a területi védőnői feladatok ellátása mellett, az óvodában és az iskolában egészségnevelési munkát is végez. Ennek keretében az óvodában három alkalommal tartott tisztasági és tetvességi vizsgálatokat, valamint a nagycsoportosok iskolaérettségi vizsgálata is megtörtént.

Az iskola-egészségügyi tevékenység keretében a gyermekeknél egészségügyi szűrővizsgálatok (testsúly, testmagasság, vérnyomás mérés; látás, színlátás, hallás vizsgálat; mellkas körfogat mérése be- és kilégzéskor stb.), tisztasági- és fejtetvességi vizsgálatok (3 alkalommal), szomatikus és mentális fejlettségi vizsgálatok, valamint csoportos egészségnevelés valósul meg. A szűrővizsgálatok minden második osztályban történnek, így a 2., 4., 6. és 8. osztályban.

A védőnő az iskola ötödik osztályában az egészséges táplálkozásról és a serdülőkori változásokról tartott előadást, melyek végén lehetőség nyílt a gyermekeket foglalkoztató kérdések megvitatására is. Hatodik osztályban felvilágosító óra keretében esett szó a serdülőkori problémákról, mint pl.: menstruáció, nemi érettség, testi-lelki változások. Hetedik és nyolcadik osztályban a káros szenvedélyek megelőzéséről (pl.: dohányzás, drog- és alkoholfogyasztás) hallhattak a gyermekek egy-egy előadást, illetve a nyolcadikosok között egy osztályfőnöki óra keretében szó esett a családtervezésről, a fogamzásgátlásról és a családi életre nevelésről.

A védőnő a törvényi előírásnak megfelelően, életkorhoz kötött státuszvizsgálatokat is végez, melyek két, három, négy, hat, kilenc, tizenkét, tizenöt és tizennyolc hónapos; továbbá két, két és fél, három, négy, öt, hat és hét (ha a gyermek óvodában marad) éves korban zajlanak. A státuszvizsgálathoz nagy segítséget jelent az erre a célra kialakított státuszsarok, ahol a szükséges eszközök mellett még számtalan játék teszi kellemesebbé a gyermekek számára a várakozási időt.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	1	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar,

Önkormányzati adatok

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Szabolcsveresmarton egy vegyes háziorvosi praxis működik, tehát a háziorvos látja el a gyermekorvosi feladatokat is. A rendelőben az összes megjelenés 15-20%-át teszik ki a gyermekmegjelenések. A gyermekek körében a betegmegjelenések okai elsősorban a légzőszervi, gyomor, bélrendszeri megbetegedések voltak; 15%-os gyakorisággal fordultak elő krónikus betegségeként az asztma, az epilepszia és a szénanátha, valamint egyre gyakoribb volt a viselkedészavar is.

Fogorvosi alapellátás és egészségügyi szakellátás, valamint orvosi ügyelet a 15 km-re fekvő Kisvárdán férhető hozzá a lakosok számára. A településen fiókgyógyszertár működik napi rendszerességgel, 11⁰⁰ és 14⁰⁰ óra között.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	1	0	0	n.a.	n.a.
2017	1	0	0	n.a.	n.a.
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korú gyermekek speciális ellátási igényeinek megfelelő ellátás (fejlesztő felkészítés, logopédiai tanácsadás) helyben biztosítva van oly módon, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kisvárdai Tagintézményének szakemberei rendszeresen járnak ki településünkre.

A speciális egészségügyi és szociális ellátáshoz a közeli Kisvárdai városban juthatnak hozzá a rászorultak. A gyermekek korai fejlesztésére a Kisvárdán működő Csigaház Korai Fejlesztő Központban nyílik lehetőség, mely 2015. szeptemberében kezdte meg működését.

Az intézményben a bármilyen okból (pl.: mozgás, értelmi, szociális és egyéb képességeikben) lassabb fejlődést mutató gyermekek komplex fejlesztése valósul meg abból a célból, hogy ezek a gyermekek ledolgozhassák a betegsükből, állapotukból adódó hátrányukat.

A családok a Csigaház szolgáltatásait a szakértői bizottság (SZ-SZ-B Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, 4400 Nyíregyháza, Szarvas utca 10-12.) javaslata alapján térítésmentesen vehetik igénybe.

A Csigaház szolgáltatásai⁸:

- gyógypedagógiai fejlesztés,
- gyógytorna,
- konduktív terápia,
- Dinamikus Szenzoros Integrációs Terápia (DSZIT),
- logopédiai terápia,
- Katona-féle neuroterápia,
- Dévény-féle manuálterápia,
- etetésterápia,
- autista specifikus fejlesztés,
- nyári táborok.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A Gyvt. szerint a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások közé tartozik a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása, a gyermekek átmeneti gondozása és a Biztos Kezdet Gyerekház.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái:

- bölcsőde,
- mini bölcsőde,
- munkahelyi bölcsőde,
- családi bölcsőde,
- napközbeni gyermekfelügyelet,
- alternatív napközbeni ellátás (játszóteri program, játszóház, klubfoglalkozás)

A gyermekjóléti alapellátások célja: Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, valamint a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások közül az önkormányzat a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat működését, valamint a gyermekek napközbeni ellátását (pl.: 0-3 éves korú gyermekek ellátása, óvoda) biztosítja.

Az önkormányzat a 0-3 éves korú gyermekek ellátását a Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulással (4600 Kisvárd, Szent László út 7-11.) kötött megállapodás alapján biztosítja. A társuláson keresztül teszi lehetővé a 0-3 éves korosztály részére a bölcsődei, a családi napközi ellátásokat, valamint alternatív napközbeni ellátásként a játszóházat. A Társulás Bölcsődéje (4600 Kisvárd, Tompos úti lakótelep 1/B.) minden kedden és pénteken 09⁰⁰ és 11⁰⁰ óra között várja a Játszóházba az érdeklődőket.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Önkormányzati fenntartású bölcsőde nincs Szabolcsveresmarton.

---

⁸ <http://xn--csigahzkorai-hbb.hu/szolgaltatasok/>

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

2020-ban kezdte meg működését az Istenszülő Oltalma Görögkatolikus Családi Bölcsőde, mely jelenleg 2 csoporttal működik.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	11	11	0	0	0	0
2021	0	0	15	10	0	0	0	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar								

Szabolcsveresmarton egy óvoda működik (Szabolcsveresmarti Óvoda) egy telephelyen, 75 férőhellyel és 3 óvodai csoporttal, ahol a gyermekeket diplomás óvodapedagógusok, képzett dajkák és gondozónők látják el. Az óvoda nyitvatartási ideje jól illeszkedik a szülők munkaidejéhez, hiszen már reggel hét órára vihetik a gyermekeket, akik tizenhét óráig maradhatnak az intézményben.

Az óvoda mellett egy nyolc osztályos általános iskola (Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskola) is működik településünkön, melynek fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ.

Az iskolába járó és a napközis tanulók számát tekintve elmondható, hogy tanévről tanévre egyre kevesebb lett.

2016. szeptemberétől községünkben működik még a Vári Emil Általános Iskola Kossuth Lajos Tagintézménye, mely Kisvárdához tartozik, így az ő tevékenységekre vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

f) gyermekvédelem;

A 2016-os év mérőföldkövet jelentett a gyermekvédelemben, hiszen január 01-jétől jelentős változások következtek be a területén. Ezek közül az első és legfontosabb változás, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre, ahogyan azt az Szt., a Gyvt., a sportról szóló 2004. évi I. törvény, valamint az egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2014. évi CI. törvény előírja.

Ezen integrált tevékenységet a család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint a család- és gyermekjóléti központok látják el, melyek település szinten kötelezőek és elérhetőek. Biztosításuk a települési önkormányzatok, a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települések feladata.

A másik jelentős változás volt, hogy a Gyvt. 40/A.§-a a hatósági eljáráshoz kapcsolódó feladatokat települési szintről a család- és gyermekjóléti központok hatáskörébe helyezte át, mint például a védelembe vételt, az ideiglenes hatályú elhelyezést, a nevelésbe vételt és a családba fogadást. A Szolgálat ettől függetlenül továbbra is együttműködik az ilyen ügyben érintett családokkal, hiszen a szociális segítő tevékenységet ő végzi, védelembe vételre és ideiglenes hatályú elhelyezésre tehet javaslatot.

Jelentősebb módosítások kerültek bevezetésre a hatékonyabb jelzőrendszeri munka biztosításának érdekében is. Az új szabályozás egyértelművé tette, hogy a jelzőrendszer egyetemes, mely egyaránt kiterjed a gyermekekre és a felnőttekre. Új elemként jelent meg a minden év március 31-ig elkészítendő jelzőrendszeri intézkedési terv, a jelzőrendszeri felelős kijelölése a több családsegítőt foglalkoztató család- és gyermekjóléti szolgálatnál, a jelzőrendszeri tanácsadói feladatkör meghatározása a család- és gyermekjóléti központoknál.

Ezen kívül az éves szakmai tanácskozás megszervezését minden év február 28-ig kell lebonyolítani a korábbi március 31-ei határidő helyett, ahogyan azt a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 9.§ (1) bekezdés k) pontja és (5) bekezdése leírja. Szabolcsveresmarton egyszemélyes család- és gyermekjóléti szolgálat működik, egy főállású családsegítő foglalkoztatásával. A szolgálat irodája az Egészségházban, a Védőnői Szolgálattal közös épületben található. Az idelátogató gyermekeknek lehetőségük van játékra, hiszen számukra külön gyermeksarok van kialakítva játszó- és faliszőnyeggel, asztallal, székekkel. Itt különböző játékok és feladatlapok várják őket és teszik számukra otthonossá a helyet. A falat gyermekképek díszítik.

A szolgálat ellátottjainak köre etnikai, vallási hovatartozástól függetlenül elsősorban a 0-18 éves korú gyermekek, fiatalok és családjaik, akiknek szociális, mentálhigiénés, tanulási – és magatartási problémái vannak; valamint az ellátási területen élő, szociális és/vagy mentális, egészségügyi problémával küzdő családok, személyek. Ezen kívül bárki felkeresheti a szolgálatot, aki hasonló problémákkal küzd. A teljesen ingyenes gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatást igénybe vehetik közvetlenül (személyesen, telefonon) vagy közvetve (más intézményen keresztül).

Azon problématípusok, melyek miatt leggyakrabban a szolgálathoz fordulnak a következők:

- Anyagi nehézségek,
- Rossz szociális körülmények,
- Családi konfliktusok,
- Szülői elhanyagolás,
- Szenvedélybetegségek (pl.: alkohol, kábítószer stb.),
- Tanulási – és magatartási zavarok,
- Igazolatlan iskolai mulasztás.

A Gyvt. 96.§ (6) bekezdésének előírásai szerint a települési önkormányzatnak a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést kell készítenie. Ezen értékelés tartalmi követelményrendszerét a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete határozza meg.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön korlátozottak. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten támogató segítséget nyújt, a polgármester a Képviselő-testület által átadott hatáskörben átmeneti segítyt nyújthat a rászoruló személyek részére.

Ezen kívül a Kisvárdai és Térsége Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Központja – a Gyvt. előírásainak megfelelően – gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot működtet, mely településünk lakói számára is elérhető, krízis esetén is hívható, munkaidőn túli telefonos szolgáltatást jelent.

Az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) szolgáltatásának elsőrendű célja, hogy segítséget nyújtson a kapcsolati erőszak, a gyermekbántalmazás, a prostitúció- és emberkereskedelem áldozatainak és szükség esetén gondoskodjon az elhelyezésükről.

A Telefonszolgálat állandó elérhetőséget kíván biztosítani minden bajba jutott és azonnali segítséget kérő embernek a nap minden órájában, az ország egész területén és külföldön.

Az OKIT a nap 24 órájában, Magyarországról ingyenesen elérhető a 06-80/20-55-20-as telefonszámon.⁹

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Szabolcsveresmarton a védőnő és a háziorvos által végzett iskola-egészségügyi munka során végeznek egészségfejlesztést. Sport-, szabadidős és szünidős programokat több intézmény is szervez a település gyermekei számára. Így például az óvoda, az általános iskola, a helyi sportegyesület, a református és görögkatolikus egyházközség, valamint a család- és gyermekjóléti szolgálat is.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei);

A szabolcsveresmarti nevelési-oktatási intézmények egy-egy tanév során, a közétkeztetés keretein belül biztosítják a gyermekétkeztetést. A közétkeztetést a Szabolcsveresmarti Óvoda konyhája biztosítja, szem előtt tartva az egészséges táplálkozás szempontjait.

Szabolcsveresmart Község Önkormányzata szünidei gyermekétkeztetés keretében ingyenes ebédet biztosít a szülő, törvényes képviselő kérelmére a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult **hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére** az alábbiak szerint:

- a) az óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon
- b) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon.
- c) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Iskolai szünetben, a nyári táborban az eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közös programokon vesznek részt.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az Önkormányzat minden esetben törekszik az egyenlő bánásmódra. Településünkön hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértése miatt jelzés nem érkezett.

⁹ <http://bantalmazas.hu/>

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az önkormányzat és más civil szervezetek által szervezett családi napok, a nevelési-oktatási intézmények, a család- és gyermekjóléti szolgálat, az egyházak által szervezett szabadidős programok (pl.: Tátika, kirándulás, nyári bibliai gyermekhét, gyermekfoglalkoztató stb.) kézműves foglalkozásai, sorversenyei hozzájárultak a településen élő gyermekek szabadidejének hasznos eltöltéséhez. Ugyanakkor a családi napok keretében az érdeklődőknek lehetősége nyílt különböző szűrővizsgálatokon való részvételre, egészségek ételek megköstölésére.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az Nkntv. 47. §-a alapján a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve.

Az Nkntv. 4.§-ának 13. pontja szerint kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló;
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd (Nkntv. 4.§ 25. pont)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4.§ 3. pont)

Aránytalan teher: ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4.§ 2. pont),

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A szabolcsveresmarti nevelési-oktatási intézmények nevelési programjai, alapító okiratai magukba foglalják a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű; a sajátos nevelési igényű; továbbá a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók integrációját.

Az óvodaépület az iskolától elkülönítetten működik. Zömmel tágas, füves, fás zöld terület, játszóudvar veszi körül az épületet, ami megfelelő feltételeket, nyugodt körülményeket biztosít a gyermekek számára. A falufejlesztési pályázaton nyert összegből az óvodapark és játszótér bővítése megtörtént. A csoportszobák többfunkciósak, itt zajlanak az óvodai tevékenységek (játék, háromszori étkezés, délutáni pihenés és alvás).

Az óvodában nagy a hátrányos helyzetű gyermekek száma, amely elsősorban anyagi okokra vezethető vissza, de párkapcsolati problémákkal is találkozunk. Lehetőségeinkhez képest próbálunk ezen családok gyermekeinek segíteni. Az óvodai észlelő- és jelzőrendszer célja, hogy feltárja a veszélyeztető tényezőket, elősegítse a problémák időben történő felismerését, valamint azok megoldását. Probléma esetén jelzéssel éljenek a Család- és Gyermejjóléti Szolgálat felé. A családok számára nagy segítséget jelent a gyermekek ingyenes étkezése, melynek során napi háromszori étkezésben részesülnek és a nap folyamán meleg ételhez is jutnak. A szakemberek igyekeznek azokra a gyermekekre is figyelmet fordítani, akik valamilyen probléma miatt (pl.: szociális körülmények, csonka család, sérült gyermek) egyéni törődésre, segítségre szorulnak. A Pedagógiai Szakszolgálat segítségét több alkalommal is igénybe vette az óvoda iskolaérettségi vizsgálatához, SNI megállapításához.

Az óvodában valamennyi óvodapedagógus végez gyermekvédelmi tevékenységet, hiszen egy-egy probléma bekövetkezésekor, észlelésekor a szülőkkel felvették a kapcsolatot, tájékoztatták a védőnőt és jelzést küldtek a Család- és Gyermejjóléti Szolgálatnak.

Az óvoda napi kapcsolatban volt a családokkal, ennek keretében tájékoztatták a szülőket a kötelességeikről és arról, hogy ezek teljesítésének hiánya milyen következményekkel járhat. Rendszeresen végeztek családlátogatásokat, szükség esetén többször is.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	54	40	74,07
2017	51	34	66,67
2018	60	38	63,33
2019	60	13	21,67
2020	58	17	29,31
2021	47	15	31,91

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az iskolában magasabb lett a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma. Az iskola szempontjából elmondható, hogy az iskolai gyermekvédelem az egyik legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyerek minden problémája (szeretethiány, szorongás, agresszivitás) itt érzékelhető és jól mérhető a teljesítményben vagy másféle magatartászavarban. Intézmény célja olyan iskola kialakítása, amely programjában azonos esélyeket teremt a nevelés-oktatás folyamatában részt vevő valamennyi tanulójának, amely egyaránt sikeresen kezeli a hátrányos helyzetből fakadó problémákat, a pszichológiai, fiziológiai eltéréseket, és a legmagasabb szintű igényeket is kielégíti.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	121	82	67,77
2017	118	90	58,82
2018	112	96	64,86
2019	114	44	30,99
2020	125	47	29,75
2021	128	40	25,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2017	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar						

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	68	68
2017	66	68
2018	88	43
2019	75	21
2020	78	14
2021	80	10

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

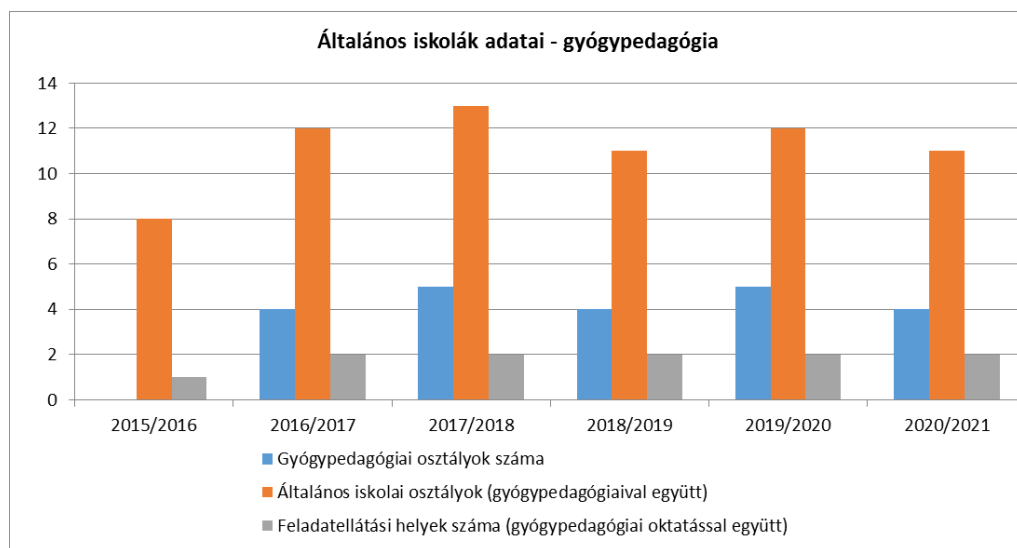
A Szabolcsveresmarti Óvodába és a Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskolába rendszeres jár ki fejlesztőpedagógus, pszichológus. A szakemberek a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kisvárdai Tangintézmény munkatársaiként járnak ki a településre.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	3	75	1	54	0	0	18
2017	n.a.	3	75	1	51	0	0	17
2018	n.a.	3	75	1	60	0	0	20
2019	n.a.	3	75	1	60	0	0	20
2020	n.a.	3	75	1	58	0	0	19
2021	n.a.	3	75	1	47	0	0	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	8	1	15,13	1,65
2017	4	12	2	12,75	22,22
2018	5	13	2	11,38	19,59
2019	4	11	2	12,91	20,42
2020	5	12	2	13,17	20,25
2021	4	11	2	14,55	13,75

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejeők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	17
2017	15
2018	16
2019	15
2020	11
2021	23

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Településünkön az oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés nem történt, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció nem tapasztalható.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A vizsgált időszakban ezen alpontra vonatkozóan adat nem áll rendelkezésre.

- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Az óvoda elsősorban kirándulásokat szervezett óvodásai számára, de mozilátogatást is végeztek.

Az iskola számtalan programot szervezett a tanulók számára, mint például diákszemélyiségfejlesztő, farsangot, Tó-túrát, Kazinczy napok rendezvénysorozatot, papír- és vasgyűjtést, LEG-LEG-LEG-et és nagyobb ünnepekhez kapcsolódó rendezvényeket (pl.: a Mikulás ünnepség, Karácsonyi ünnepély, október 23., adventi gyertyagyújtás emlékműsor stb.), Erzsébet-tábort, Erzsébet-napközis tábor.

Ezekon kívül többféle szakkör (pl.: rajz, kémia, történelem) és felvételi előkészítő is működött. A művészeti oktatást a Liget Alapfokú Művészeti Iskola tanára tartotta heti 6 órában az alsósoknak, péntekenként pedig a Kis Verőcse néptánc csoportnak.

Az iskolai mindennapokat újdonságként színesítették a magyar népmese napja vetélkedő, a zenei és a takarékosági világnap rendezvényei, a KRESZ-suli program, a digitális, fenntarthatósági témahét és pénzhét programjai. A gyermekeket rendszeresen vitték tanulmányi versenyekre és moziba is.

Ezekon a rendezvényeken egyaránt részt vettek a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű; a sajátos nevelési igényű; továbbá a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók.

Az iskolás gyermekek utaztatását a tanulmányi versenyekre vagy az uszodába az önkormányzat támogatta, melyet az önkormányzati gépjárműpark fejlesztése és bővítése tett lehetővé.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	101
2017	n.a.	n.a.	n.a.	84
2018	n.a.	n.a.	n.a.	94
2019	n.a.	n.a.	n.a.	73
2020	n.a.	n.a.	n.a.	60
2021	n.a.	n.a.	n.a.	65
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok				

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az oktatási intézmények nyári zárva tartása alatt a szülők nem tudják a gyerekeiket hol elhelyezni	Nyári kulturális programok szervezése, Eszközbeszerezések a programokhoz, Pályázatok, vagy támogatott foglalkoztatás keretében munkanélküli pedagógusok foglalkoztatása a nyári szünet időtartalmára, akik szervezett formában oldanak meg a gyermekek felügyeletét és foglalkoztatást. Civil szervezetek bevonásával táborok szervezése. Önkéntesek bevonása
Gyermeklétszám csökkenése	Gyermekvállalási kedv növelése helyi kedvezmények, támogatások bővítése által. Szemléletmód változtatására (nagycsalád alapítása) irányuló kezdeményezések támogatása.
Gyermekszegénység fellelhető	Gyermekszegénység enyhítése adományok, ellátások, szolgáltatások, Üdülési lehetőségek bővítése Pályázatokhoz való hozzáférés biztosítása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni. Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, v

alamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv, • a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,

- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

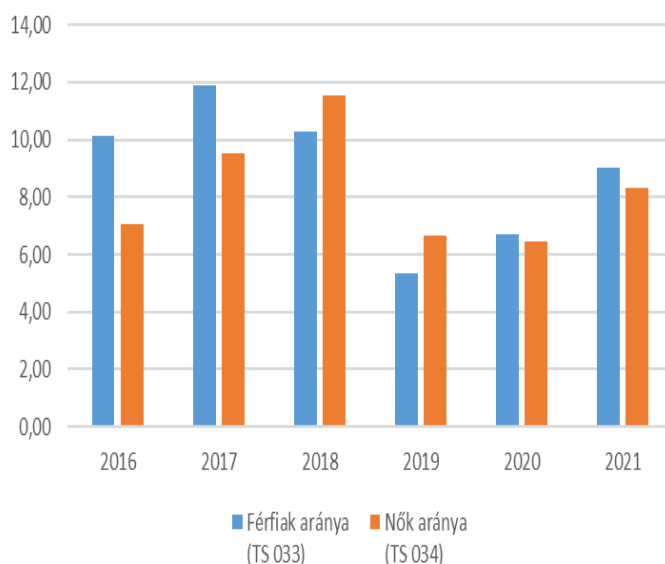
Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, a családi állapotot, az anyaságot és a terhességet is.

**5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta
nemek szerint**
(a 3.2.1. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	10,15	7,05	8,60%
2017	11,88	9,53	10,71%
2018	10,26	11,53	10,90%
2019	5,32	6,67	6,00%
2020	6,73	6,46	6,60%
2021	9	8,33	8,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi
Hivatal

Munkanélküliség nemek szerint

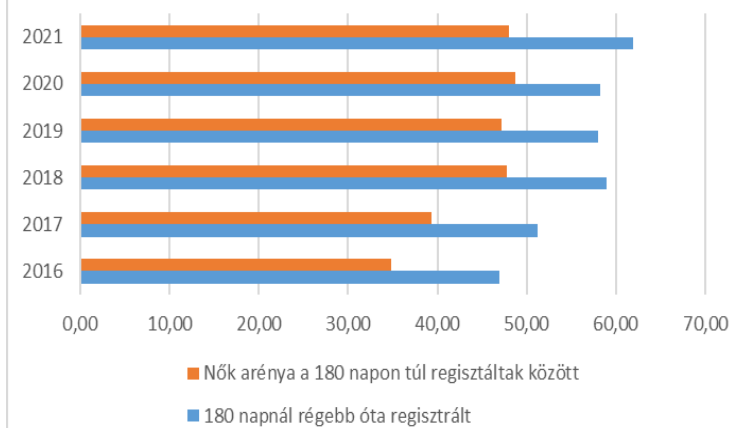

**5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje
nyilvántartott álláskeresők** (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	46,94	34,78
2017	51,26	39,34
2018	58,97	47,83
2019	58,06	47,22
2020	58,21	48,72
2021	61,9	48,08

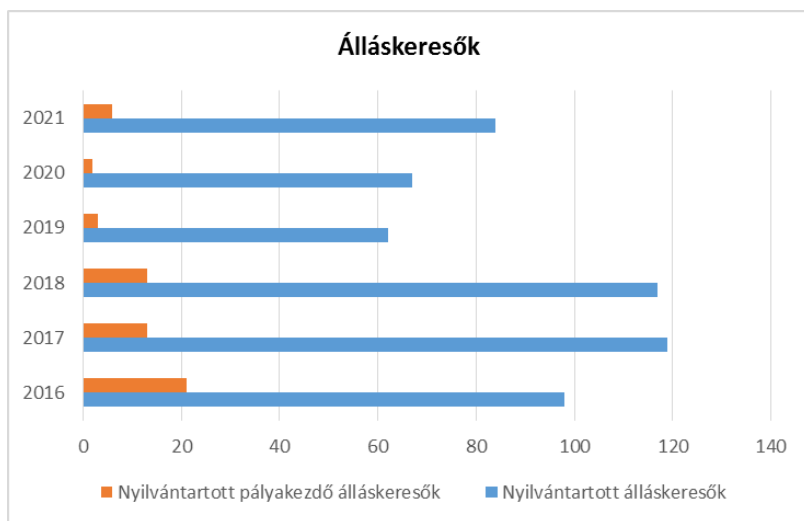
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

180 napnál hosszab ideje álláskeresők

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	98	21
2017	119	13
2018	117	13
2019	62	3
2020	67	2
2021	84	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők szívesen vállalnak képzést, ma már a gyermekfelügyelet a településen minden korosztály számára biztosított a bölcsődei elhelyezéssel, óvodai, iskolai neveléssel.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Olyan területeken tudnak elhelyezkedni, amelyet a képzettek nem vállnak el pl. takarítás, egyéb fizikai munka. Az álláshelyeket többnyire a képzettséggel rendelkezők foglalják el, mert magasabb iskolai végzettséggel is dolgoznak olyan munkahelyeken, ahol az alacsonyabb végzettség is megfelelne. A környező településeken vannak olyan betanított munka jellegű álláshelyek, amelyre folyamatos a munkafelvétel, azonban ezzel a lehetőséggel nem élnek az alacsony iskolai végzettségűek. Sokan szeretnének helyben, szakképzetlen munkát végezni, azonban erre szinte csak mezőgazdasággal foglalkozó munkáltatóknál, illetve az önkormányzat által biztosított közmunkaprogramban van lehetőség.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Településünkön foglalkoztatottak nemenkénti aránya a nők felé billen, a munkáltatók a végzettségnek megfelelően a kötelező minimál-, szakmunkás- és diplomás bért állapítják meg a dolgozóiknak, valamint hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatban sincs tudomásunk panaszról, ezáltal elmondható, hogy nem beszélhetünk hátrányos megkülönböztetésről.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, ugyanis elhelyezkedési esélyeiket ezen szolgáltatásbeli hiányosságok csökkentik.

Szabolcsveresmarton biztosított az óvodai és az iskolai ellátás is, a bölcsődei ellátást az Istenszülő Oltalma Görögkatolikus Bölcsőde végzi.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	1	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	11	11	0	0	0	0
2021	0	0	15	10	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Az Eütv. 41. §-ának értelmében:

„41. § A család- és nővédelmi gondozás célja

- a) a gyermekvállalás optimális biológiai és pszichés körülményeinek elősegítése a fogamzás előtti gondozás és genetikai tanácsadás, valamint a termékenységi ciklus alatti gondozás (a várandós anya gondozása, a magzat születés előtti gondozása, a gyermekágyas és szoptató anya gondozása) eszközeivel,
- b) megismertetni az egyénnel azokat a családtervezési ismereteket - ideértve a terhességmegszakítással járó veszélyeket is - és fogamzásgátló módszereket, amelyekkel megtervezhetik és elősegíthetik utódaik fogantatását a kívánt számban és időben, hogy a gyermekek minél jobb egészségi állapotban születhessenek meg,
- c) a nők biológiai sajátosságaihoz igazodó, fokozott védelmükhöz szükséges összetett megelőzési tevékenység, ideértve a fogamzóképeség előtti, a termékenységi ciklusok közötti, valamint a fogamzóképes kor utáni egészségvédelmet.”

A védőnő nyilvántartja a körzetében bejelentett lakcímmel rendelkező/életvitelszerűen élő várandós anyákat. Családlátogatás és tanácsadás keretében célzott és szükséglet szerinti gondozást végez. A várandós anya válsághelyzetét észlelve jelzéssel él a család- és gyermekjóléti szolgálat felé.

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, ezzel látva el a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását.

A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a családsegítővel és a háziorvossal is, így a településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Családon belüli erőszak előfordulásáról információval nem rendelkezünk, holott a megelőzés szempontjából kiemelkedően fontos lenne az esetleges figyelmeztető jelek felismerése. Az általános tapasztalatok szerint a bántalmazott nők egy része nem mer vagy nem akar helyzetén változtatni, vagy nincs tisztában azzal, hogy a sérelmére elkövetett erőszakos cselekmények esetén kihez fordulhatna segítségért.

A háziorvosi, a védőnői, a család- és gyermekjóléti szolgálat, a nevelési-oktatási intézmények, a család környezetében élők sokat tehetnek az észlelés érdekében. A nőket érő és a családon belüli erőszak összefüggésben van a gyermekbántalmazással, az elhanyagolás jelen van a gyermekek életében.

Az érintett gyermekek családjaira jellemző, hogy többségük szociálisan hátrányos helyzetű, ahol gyakoriak a családon belüli konfliktusok, melyek elsősorban a munkahely hiánya miatti megélhetési gondokra vezethetők vissza. A megfelelő iskolai végzettség hiányában munkahelyen elhelyezkedni nem tudók sokszor szenvedélybetegek lesznek.

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakról nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás. 76 A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A településen anyaotthon, családok átmeneti otthona nem működik, de szoros kapcsolatban állunk az elérhető intézményekkel, ahol férőhely függvényében azonnali segítséget nyújtanak a szakemberek.

Ezen kívül a Kisvárdai és Térsége Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Központja – a Gyvt. előírásainak megfelelően – gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot működtet, mely településünk lakói számára is elérhető, krízis esetén is hívható, munkaidőn túli telefonos szolgáltatást jelent.

Az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) szolgáltatásának elsőrendű célja, hogy segítséget nyújtson a kapcsolati erőszak, a gyermekbántalmazás, a prostitúció- és emberkereskedelem áldozatainak és szükség esetén gondoskodjon az elhelyezésükről.

A Telefonszolgálat állandó elérhetőséget kíván biztosítani minden bajba jutott és azonnali segítséget kérő embernek a nap minden órájában, az ország egész területén és külföldön.

Az OKIT a nap 24 órájában, Magyarországról ingyenesen elérhető a 06-80/20-55-20-as telefonszámon.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők közéletben betöltött szerepét vizsgálva nem szabad elfelejteni, hogy az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem azért is, mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

A helyi közéletben a nők legalább annyira megtalálhatóak, mint a férfiak. Az önkormányzatnál az az önkormányzati intézményeknél a munkavállalók aránya a nők javára billen, több vezetői pozíciót nők töltenek be. Kimagasló és hosszabb távon is kiegyensúlyozott a nők szerepvállalása.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az általános tapasztalatok szerint a gyermeküket egyedül nevelő, a sokgyermekes vagy a roma nők hátrányos helyzetben vannak a munkaerő-piaci elhelyezkedés szempontjából. A család és a munkahely összeegyeztetésének biztosítása érdekében, a gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltatások fejlesztése, a 0-3 éves korosztály napközbeni felügyeletének biztosításával.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb	Családbarát munkahelyek kialakítása.
Nők munkanélkülisége, a női munkanélküliség egyedi problémái	Képzések, tanfolyamok szervezése Családbarát munkahelyek kialakítása.
	Rugalmas foglalkoztatás, alternatív munkavállalási formákról tájékoztatás, azok preferálása
	Helyi munkalehetőségek teremtése
Rekreációs lehetőségek szűkösek	Civil szervezetek, egyesületek támogatása, Szervezetek eszköz, személyi és működési feltételeinek javítására források keresése.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Az Európai Unió országainak egyre nagyobb kihívást jelent a társadalom előregedése. A probléma hatékony kezelése csakis az uniós intézmények, az egyes tagországok és a gazdasági szervezetek együttműködésén alapulva lehetséges, hiszen az inaktív, nyugdíjas társadalmi réteg arányának gyorsuló ütemben való növekedése, ezzel párhuzamosan az aktív és keresőképes lakosság csökkenő aránya a jelenleg fennálló gazdasági szint fenntarthatóságát teszi kérdésessé. Az EU közös célja és egyben megoldási alternatívája az öregedő populáció okozta nehézségek megoldására az idősebb munkavállalókkal szembeni negatív beidegződés feloldása. Az 1990-es években készültek elsőként tanulmányok arra vonatkozóan, hogy a várható aktív munkaerőhiányt milyen kiválasztási technikák segítségével, tréningekkel, egészségügyi, ergonómiai és nem utolsósorban munkaidő-átalakításokkal lehetne kiküszöbölni.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Magyarországon a népesség fogyásával párhuzamosan megfigyelhető a lakosság előregedése. Egyre kevesebb gyermek születik, az idősök száma pedig nő. A nagyarányú munkanélküliség, a közfoglalkoztatottság gyakorisága sok időskorú esetben eredményezett kis összegű nyugdíjat. Ennek következtében többségük megélhetési gondokkal küzd, mely maga után vonja az életminőség romlását és az alacsony életszínvonalat.

Az időskorra jellemző a szellemi és fizikai aktivitás csökkenése, az önellátó képességek és az érdeklődés beszűkülése, a betegségek megjelenése. Az egyedüllét miatt esetükben gyakori a depresszió és a demencia kialakulása.

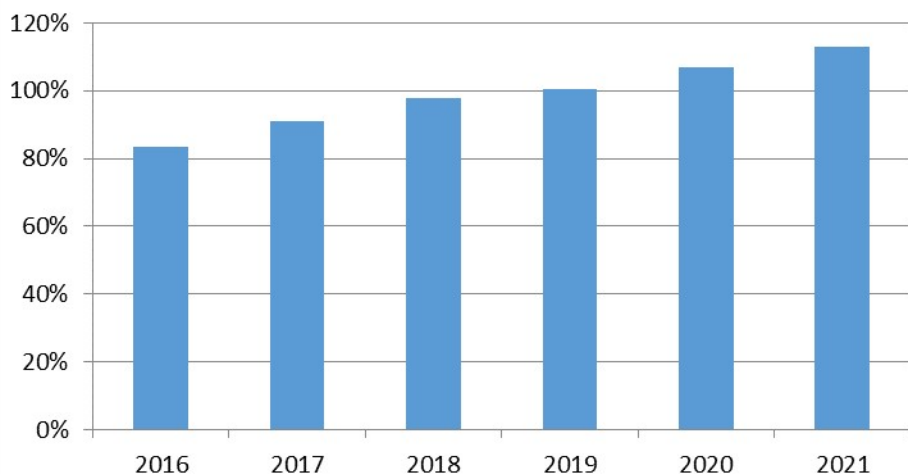
Szabolcsveresmart tekintetében elmondható, hogy a nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak és nők száma csökkenő tendenciát mutat. Az összes nyugdíjas száma is évről évre kevesebb lett. Ennek egyik oka lehet a nyugdíjkorhatár emelése, valamint az idősebb korosztály korai halálozása. Ugyanakkor, ha az idősök számát összehasonlítjuk a fiatalabb lakossággal, megállapítható, hogy az idősök többen vannak, mint a gyermekkorúak.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	214	256	83,59%
2017	217	238	91,18%
2018	217	222	97,75%
2019	230	229	100,44%
2020	233	218	106,88%
2021	238	211	112,80%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index (%)

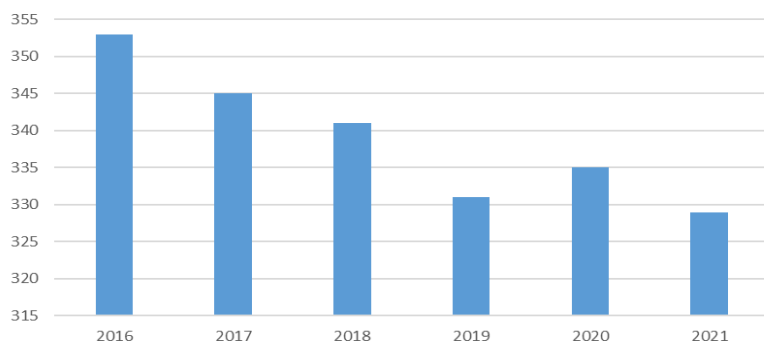

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

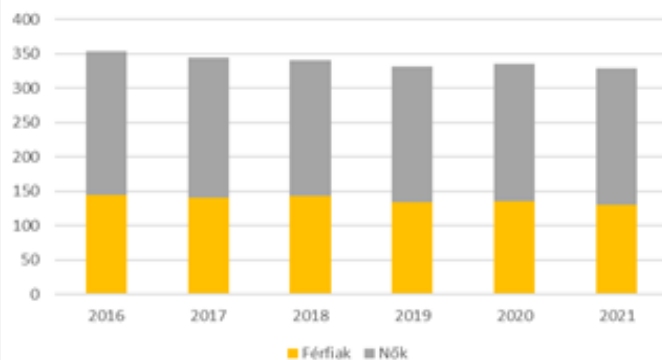
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	145	208	353
2017	141	204	345
2018	143	198	341
2019	134	197	331
2020	136	199	335
2021	130	199	329

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nyugdíjasok száma

Nyugdíjasok nemek szerinti megoszlása

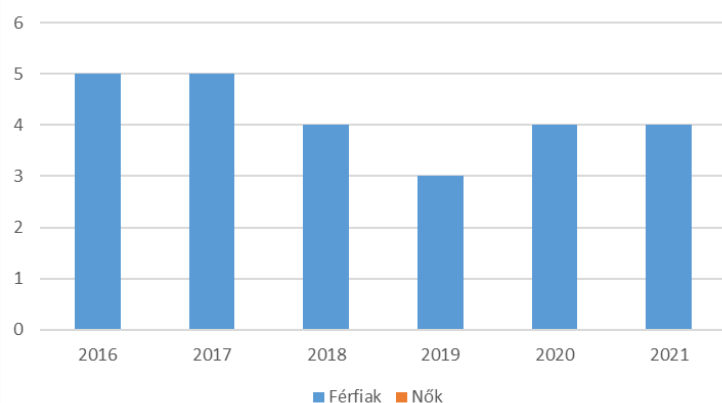

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

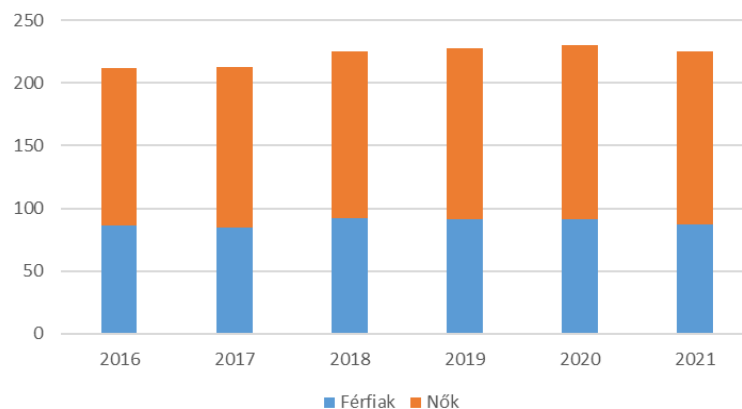
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	5	0	86	126	0	21	n.a.
2017	5	0	85	128	0	20	0
2018	4	0	92	133	0	15	1
2019	3	0	91	137	1	13	0
2020	4	0	91	139	0	11	0
2021	4	0	87	138	0	12	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

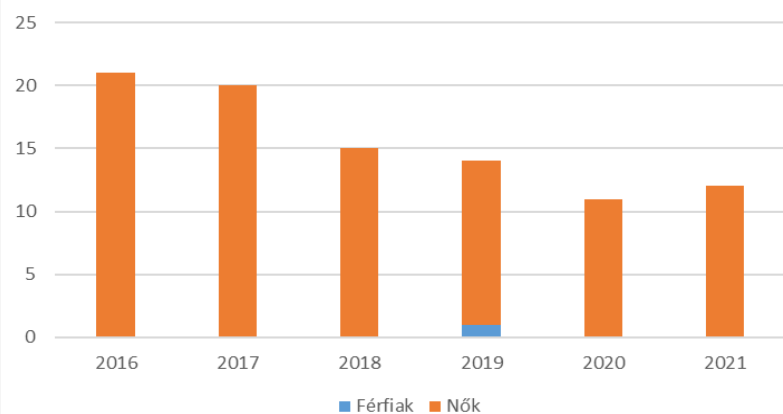
Életkoron alapuló ellátás nemek szerint

Öregségi nyugdíjban részesülők nemek szerint

Özvegyégi nyugdíjban részesülők nemek szerint

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A nemzetgazdasági és szociális szinten túlmenően az öregedő munkaerő támogatásának és felkarolásának kiemelt szereplője a munkahely. Uniós viszonylatban az 50 év feletti lakosság az aktív munkaállomány 20 százalékát teszi ki, ez az arány az elkövetkezendő években várhatóan tovább fog emelkedni. Ennek ellenére egyes államok a mai napig is arra ösztönzik a dolgozókat, hogy mielőbb menjenek nyugdíjba és hagyják el munkahelyüket. Ez ugyan azokban az uniós országokban, ahol az aktív munkaerő-állomány nem okoz majd nagy gondot, továbbra is változatlan marad az előbb említett tendencia. Magyarországon azonban, ahol csökken vagy legalábbis nehezen fenntartható az újonnan munkaerőpiacra lépő fiatal munkavállalók állománya nagy kihívásnak bizonyul majd az öregedő lakosság munkaerejének fenntartása.

a) idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az EU foglalkoztatási direktívái kiemelten foglalkoznak a munkahelyi diszkriminációval, különösen az életkor miatt adódó negatív megkülönböztetés kezelésével. Szociális partnerségre, együttműködésre van szükség a különböző társadalmi csoportok között. Az életkorból adódó ellentéteket, illetve gátakat lebontó és megakadályozó elemeket szervezeti szinten a kiválasztási folyamatba, az előléptetési rendszerbe, valamint a tréningek közé egyaránt be kell építeni. Az öregedő társadalom problémájának kezelése különösen az EU-s tagállamok nyugdíjrendszerének fenntartása miatt vált sürgősen kezelendő területté, és ezzel párhuzamosan lett az aktív munkával eltöltött életidő meghosszabbítása is kiemelten fontos feladat. A komplex és egymással összhangban álló nemzetgazdasági tervek és szabályok kidolgozása a társadalom előregeredésének kezelésében elengedhetetlen, hasonló jelentőséggel bír az elméletben már megalkotott tervezetek mielőbbi gyakorlatba ültetése is.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	98	119	117	62	67	84
41-45 év (TS 042)	Fő	11	6	9	4	6	7
	%	11,22%	5,04%	7,69%	6,45%	8,96%	8,33%
46-50 év (TS 043)	Fő	12	15	11	6	4	7
	%	12,24%	12,61%	9,40%	9,68%	5,97%	8,33%
51-55 év (TS 044)	Fő	5	13	10	7	5	8
	%	5,10%	10,92%	8,55%	11,29%	7,46%	9,52%
56-60 év (TS 045)	Fő	10	15	19	8	11	10
	%	10,20%	12,61%	16,24%	12,90%	16,42%	11,90%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4	16	16	20	17	18
	%	4,08%	13,45%	13,68%	32,26%	25,37%	21,43%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A településen nincsenek sem önkormányzati, sem a Munkaügyi Központ, sem civil és egyéb szervezetek által támogatott programok.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz, éppen ezért csak következtethetünk annak létezésére. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket.

A Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya és a közmunkaprogram lehetőséget biztosít a nyugdíj előtt álló idősebb korosztály munkavállalásában (pl.: képzések) és igyekeznek ellensúlyozni a hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás területén.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Szabolcsveresmart Község Önkormányzata az egészségügyi alapellátások körében gondoskodik:

- a háziorvosi ellátásról,

- a védőnői ellátásról és

- az iskola-egészségügyi ellátásról. Községünkben a háziorvosi vegyes körzetet egy fő háziorvos, látja el. Fogorvosi alapellátás és egészségügyi szakellátás, valamint orvosi ügyelet a 15 km-re fekvő Kisvárdán férhető hozzá a lakosok számára. A településen fiókgyógyszertár működik napi rendszerességgel, 11⁰⁰ és 14⁰⁰ óra között.

A településünkön élők számára egyaránt igénybe vehetők a prevenciós és szűrőprogramok is. Tüdőszűrésre évek óta mozgóbuszban van lehetőség évi egy alkalommal, ennek elmulasztása esetében a közeli Kisvárdában végzik ezt a szűrővizsgálatot. Méhnyakrák szűrésre a helyi védőnőnél az Egészségházban és a kisvárdai Felső-Szabolcsi Kórház nőgyógyászati szakrendelésén van lehetőség

A mammográfiai szűrés a nyíregyházi Jósa András Megyei Kórházban történik, melyre a nőket önkormányzat által fizetett autóbusz szállítja. Az utóbbi években prosztatavizsgálatra az önkormányzati kisbuszok szállítják az érdeklődő férfiakat a kisvárdai kórházba.

Az Szt. szerint a szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Településünkön a szociális alapszolgáltatásokat a Szabolcsveresmarti Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, valamint a Szabolcsveresmarti Református és Görögkatolikus Egyházközség nyújt. A család- és gyermekjóléti szolgálat gyermekjóléti szolgáltatást, családsegítést; az egyházak házi segítségnyújtást, étkeztetést, nappali ellátást biztosít.

Az idősök számára nyújtott szociális alapszolgáltatások:

• ***Családsegítés:*** A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

• ***Házi segítségnyújtás:*** Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy - a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló - személyi gondozást kell nyújtani.

Szociális segítség keretében biztosítani kell:

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,

- háztartási tevékenységben való közreműködést,

- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,

- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell:

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- a szociális segítség szerinti feladatokat.

• **Étkeztetés:** Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

• **Nappali ellátás:** A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,- tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

- az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,

- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

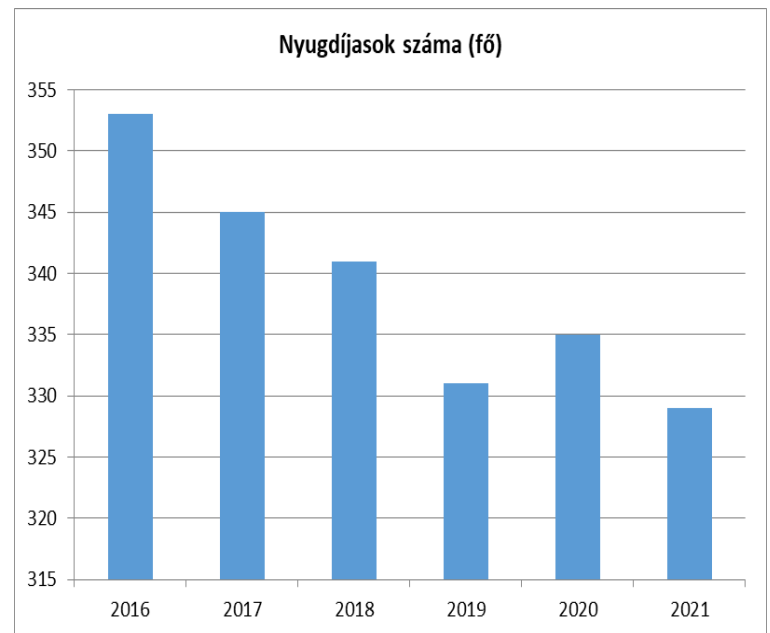
-részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

Településünkön tehát az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése biztosított, kivéve az egészségügyi szakellátást, mivel az a közeli Kisvárdán van biztosítva.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	145	208	353
2017	141	204	345
2018	143	198	341
2019	134	197	331
2020	136	199	335
2021	130	199	329

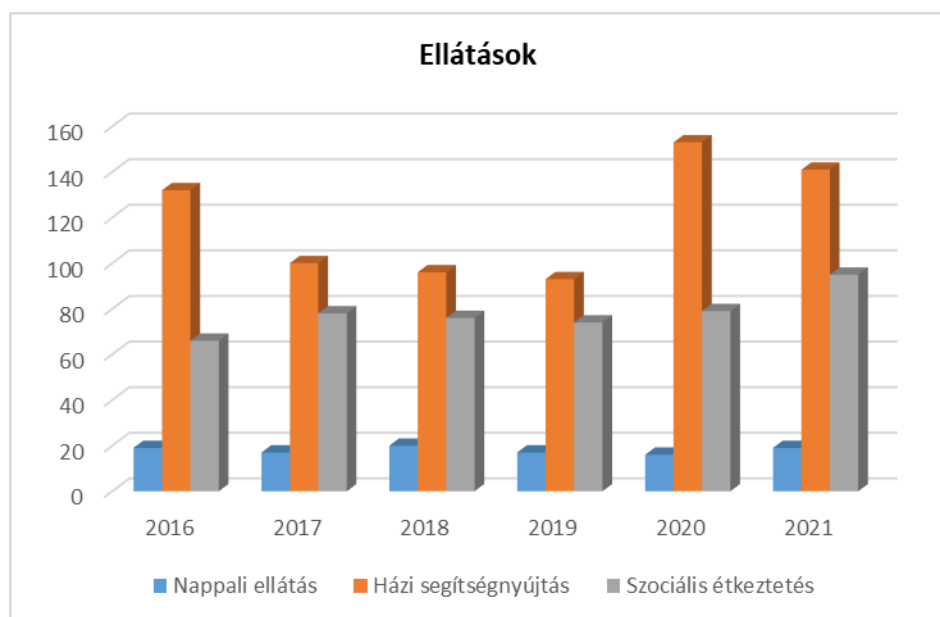
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	214	19	132	66
2017	217	17	100	78
2018	217	20	96	76
2019	230	17	93	74
2020	233	16	153	79
2021	238	19	141	95

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Amennyiben az idős, rászoruló személyekről életkoruk, egészségi állapotuk, szociális helyzetük miatt az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, akkor szükségessé válik az állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási forma igénybevétele.

Az Szt. szerint a szakosított ellátást az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, a támogatott lakhatás, az egyéb speciális szociális intézmény nyújtja.

Szabolcsveresmarton szakosított ellátás nem működik, így ennek hiányában a környező települések hasonló intézményeiben vagy az idősek családtagjainál helyezhetők el a rászorulóknak.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférést a Faluház biztosítja az idős emberek számára. Az épület megközelíthetősége akadálymentes. A Faluházban működő Őszirozsa nyugdíjasklub rendszeres és sokszínű kulturális programokat biztosít az érdeklődők számára. Ilyen például a mozi, a színház, a múzeum és a könyvtár látogatás, a közművelődési intézmények rendezvényein és a sportrendezvényeken való részvétel.

Településünkön sok idős számára gondot okoz a temetőkre való eljutás, gyalogosan nehéz számukra a közlekedés és a tömegközlekedés járatai sem elég gyakoriak a temetőre való eljutáshoz és a hazajutáshoz.

c) idők informatikai jártassága;

Az idők informatikai jártasságára vonatkozó információkat a nyugdíjas klub vezetője szolgáltatott. Ez alapján megállapítható, hogy nagyon kevesen rendelkeznek számítógép- és internethasználati ismeretekkel.

d) a generációk közötti programok.

- Falunap
- Idők Világnapja,
- Búcsújáró zárándoklatok szervezése,
- Adventi Gyertyagyújtás a közösségi téren, idők nappali ellátásában, városi kántálás,
- Hagyományőrző, illetve játékonysági bálók.
- Egészségmegőrző programok: szűrések, Egészségnap, előadások szervezése, véradás

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A településen működő nyugdíjas klub hetente tart foglalkozásokat, szerveznek klubtalálkozókat, nagyobb ünnepekhez kapcsolódó ünnepségeket, anyák napját, idők napját. Tagjai rendszeresen képviseltetik magukat a település rendezvényein, ahol általában énekes-táncos produkcióval is fellépnek.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szolgáltatáshoz való hozzáférés nehezített	Idők szolgáltatásokhoz való eljuttatásának elősegítése
Jellemző a korosztály elmagányosodása	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások, képzések szervezése
Idők munkavállalási esélyei csekélyek	Idősfoglalkoztatási program,

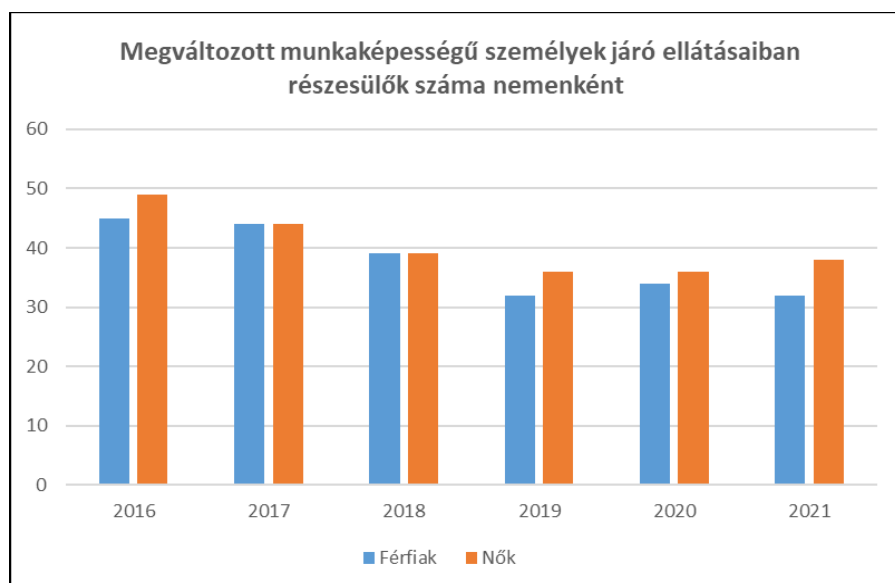
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	45	49	94
2017	44	44	88
2018	39	39	78
2019	32	36	68
2020	34	36	70
2021	32	38	70
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága,. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A fogyatékkal élők elhelyezkedésük során számos akadályba ütköznek. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is megnehezíti helyzetüket. A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékossg esetén még jelentősebb.

A Fot. 15-16. §-a értelmében:

„15. § (1) A fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

(2) A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. 16. § Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató akkreditált munkáltatókat és a fejlesztő foglalkoztatást végző foglalkoztatókat a központi költségvetés - jogszabályban meghatározottak szerint - támogatásban részesíti.”

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- rehabilitációs ellátásban részesül,
- aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

A fogyatékkal élők jelenleg nincsenek foglalkoztatva településünkön közfoglalkoztatás keretében; a fogyatékkal élő, megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását településünk közelében a kisvárdai Megoldás Közhasznú Egyesület látja el.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A jelenlegi körülmények között, a munkavállaláshoz való jog jogszabályban rögzített. A nyitott, befogadó, hozzáférhető munkaerő piac csak korlátozottan létezik. A szabadon választható munkalehetőségek, a jelenlegi munkaerő – piaci helyzetben általában nem állnak rendelkezésre. A méltó megélhetéshez szükséges jövedelem általánosságban nem biztosított, jellemző a minimálbéren történő foglalkoztatás a megváltozott munkaképességű emberek számára.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Gyakran előforduló probléma, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betöltheti foglalkoztatást ajánlanak neki).

A fogyatékos személyek foglalkoztatása akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, a településen belüli közlekedési akadályok miatt, különösen, ha a támogató szolgálattól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák nyilvánosságra a hátrányos megkülönböztetést.

Szabolcsveresmarton jelzés ilyen jellegű problémáról nem érkezett. Képviselő-testületünk tagjai elkötelezettek a helyi szolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítésében. Az évek során nagy küzdelmek árán sikerült teljes körűen akadálymentesíteni a helyi óvodát, az orvosi rendelőt, a Faluházat és részben Egészségházat (mozgáskorlátozott WC hiányzik).

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Az Szt. szerint a szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Településünkön a szociális alapszolgáltatásokat a Szabolcsveresmarti Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Szabolcsveresmarti Református és Görögkatolikus Egyházközség nyújt. A család- és gyermekjóléti szolgálat gyermekjóléti szolgáltatást, családsegítést; az egyházak házi segítségnyújtást, étkeztetést, nappali ellátást biztosítanak. Jelenleg községünkben nincs olyan fogyatékkal élő, aki a nappali ellátást igénybe venné.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Fogyatékosági támogatás: A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény szerint a fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni.

Közlekedési kedvezmény: a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet értelmében a szerzési és átalakítási támogatásra (a továbbiakban együtt: közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.

Parkolási igazolvány: a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet szerint parkolási igazolványra az jogosult

- aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy
- aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak (K betűjel, 1 számjel), mozgásszervi fogyatékosnak („L” betűjel), értelmi fogyatékosnak („M” betűjel) vagy autistának (N betűjel, 1 számjel) minősül.

A szociális alapszolgáltatások közül jelenleg a családsegítés, a házi segítségnyújtás, az étkeztetés és a nappali ellátás érhető el a fogyatékos személyek számára Szabolcsveresmarton. A fogyatékkal élők önálló életvitelét támogató szolgáltatás még a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és a támogató szolgáltatás, de jelenleg Szabolcsveresmarton ilyen szolgáltatások nem működnek.

A fogyatékos személyek számára igénybe vehető szakosított ellátások (pl.: ápolást, gondozást nyújtó intézmények; rehabilitációs intézmények; támogatott lakhatás, átmeneti elhelyezést nyújtó intézményként a fogyatékos személyek gondozóháza; fogyatékos személyek lakóotthona) községünkben nem biztosítottak.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az Szt. szerint a szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat. Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakóközösségükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Településünkön a szociális alapszolgáltatásokat a Szabolcsveresmarti Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, valamint a Szabolcsveresmarti Református és Görögkatolikus Egyházközség nyújt. A család- és gyermekjóléti szolgálat gyermekjóléti szolgáltatást, családsegítést; az egyházak házi segítségnyújtást, étkeztetést, nappali ellátást biztosítanak. Jelenleg községünkben nincs olyan fogyatékkal élő, aki a nappali ellátást igénybe venné.

A fogyatékos személyek számára nyújtott szociális alapszolgáltatások:

- ***Családsegítés:*** A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.
- ***Házi segítségnyújtás:*** Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy - a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló - személyi gondozást kell nyújtani.

Szociális segítség keretében biztosítani kell:

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- háztartási tevékenységben való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell:

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- a szociális segítség szerinti feladatokat.
- ***Étkeztetés:*** Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.
- ***Nappali ellátás:*** A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,
  - tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
  - az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
  - harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyekrészére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

A fogyatékkal élők önálló életvitelét támogató szolgálatok még a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és a támogató szolgáltatás, de jelenleg Szabolcsveresmarton ilyen szolgáltatások nem működnek.

• ***Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:*** A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését; a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét; szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

- **Támogató szolgáltatás:** A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A fogyatékos személyek számára igénybe vehető szakosított ellátások (pl.: ápolást, gondozást nyújtó intézmények; rehabilitációs intézmények; támogatott lakhatás, átmeneti elhelyezést nyújtó intézményként a fogyatékos személyek gondozóháza; fogyatékos személyek lakóotthona); községünkben nem biztosítottak.

Településünkön a Mozgáskorlátozottak Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesületének Záhony és térsége helyi csoportja működik. A koordinátor tájékoztatást nyújt a mozgáskorlátozottakat érintő jogszabályi változásokról és egyéb témákról (tagfelvétel, tagok kötelezettségei, személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatások, egyéb pályázatok, LÁT, segédeszközök kölcsönzése, felíratásában való segítség). Ezzel segítve a fogyatékkal élők életkörülményeinek javítását.

- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Szabolcsveresmarton az évek során nagy küzdelmek árán sikerült teljes körűen akadálymentesíteni a helyi óvodát és az orvosi rendelőt. Az önkormányzat épülete, a Faluház és az Egészségház mozgáskorlátozottak számára akadálymentesen megközelíthető, viszont az Egészségház épületében nincs mozgáskorlátozottak számára kialakított WC. Ezen intézményekben hiányoznak a látássérültek eligazodását segítő tapintható (Braille-írással) információkat is tartalmazó információs és/vagy irányjelző táblák; továbbá a hallássérültek kommunikációjának akadálymentesítésekor használható indukciós hurokerősítővel is csak az önkormányzat rendelkezik.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Településünk honlapja akadálymentesített, mely megkönnyíti a fogyatékkal élők eligazodását. A település kulturális és sportprogramjai mindenki előtt nyitottak, bár ezeken a fogyatékkal élők csak kis számban vagy egyáltalán nem vesznek részt.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Szabolcsveresmarton a munkahelyek többségénél nem megoldott az akadálymentesítés és az önkormányzati intézmények esetében is fejlesztésre vár. Akadálymentesnek csak az az épület tekinthető, amelyben minden szerkezet, berendezési tárgy minden ember számára – beleértve az átmenetileg vagy tartósan fizikai, érzékszervi, értelmi fogyatékosokkal élő embereket is – önállóan használható.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Községünkben a közintézmények többségénél mozgássérültek számára kialakított parkolóhelyek megtalálhatók, illetve egyenletes, síkfelületű járdák is kialakításra kerültek. A tömegközlekedési buszmegállók nem akadálymentesítettek és a közpark megközelítése is nehéz lehet egyes fogyatékkal élő emberek számára.

- f) fogyatékosokkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosokkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A célcsoport részére biztosítottak ugyanazon feltételek, mint amelyek az idősek számára biztosítottak. A szociális alapszolgáltatások közül jelenleg a családsegítés, a házi segítségnyújtás, az étkeztetés és a nappali ellátás érhető el a fogyatékos személyek számára Szabolcsveresmarton. A fogyatékkal élők önálló életvitelét támogató szolgáltatás még a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és a támogató szolgáltatás, de jelenleg Szabolcsveresmarton ilyen

szolgáltatások nem működnek. A fogyatékos személyek számára igénybe vehető szakosított ellátások (pl.: ápolást, gondozást nyújtó intézmények; rehabilitációs intézmények; támogatott lakhatás, átmeneti elhelyezést nyújtó intézményként a fogyatékos személyek gondozóháza; fogyatékos személyek lakóotthona) községünkben nem biztosítottak.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Az önkormányzat és más civil szervezetek által szervezett családi napok keretében az érdeklődőknek lehetősége nyílt különböző szűrővizsgálatokon való részvételre, egészségek ételek megköstölására.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A fogyatékkal élők különböző rendezvények iránti érdeklődése tapasztalatok szerint az utóbbi időben növekedést mutat. A közösségi programokba egyre inkább bevonhatók, ösztönözhetők.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A személyes felkeresésnek és a tanyagondnoki buszjárat indításának segítségével a kulturális programokra, ünnepekre való eljutás, illetve hazajutás egyaránt biztosított. Figyelmet fordítunk egy konkrét esemény során a rendezvény ideje alatt

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

<i>A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön</i>	
<i>beazonosított problémák</i>	<i>fejlesztési lehetőségek</i>
A közintézmények nem teljes körűen akadálymentesítettek	Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése A hiányzó helyiségek kialakítása, eszközök beszerzése
A fogyatékkal élők kis számban vagy egyáltalán nem vesznek részt a település rendezvényein, elszigetelten élnek.	Személyes felkereséssel történő ösztönzés a részvételre A rendezvényekre való eljutás támogatása
A megváltozott munkaképességű munkanélküliek nem tudnak munkába állni	Vállalkozók érdekeltté tétele a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatására

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
lakónépesség folyamatos csökkenése	A település vonzóvá tétele, megfelelő minőségű szolgáltatások biztosítása (egészségügyi, szociális, általános szolgáltatások, közlekedés).

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Településünkön a Szabolcsveresmarti Gyermekekért Alapítvány, a Szabolcsveresmartért Alapítvány, az Őszirozsa Nyugdíjasklub és a Szabolcsveresmarti Sportegyesület, mint civil szervezetek tevékenykednek a programban leírtak szerint. A településen a történelmi egyházak közül a Református és a Görög katolikus Egyházközség fejt ki szolgáltató tevékenységet. Érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések nem működnek egyebekben a településen közfeladatot ellátva. A partnerségi megállapodások ezidáig konkrét célokkal, kimondottan pályázatokhoz kötődtek.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az önkormányzati-nemzetiségi önkormányzati együttműködést kétoldalú megállapodás szabályozza. Az együttműködés pénzügyekhez kapcsolódó adminisztrációs feladatok ellátására terjed ki; biztosítja a működés feltételeit, a községben elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést; támogatja a szellemi és tárgyi örökségük védelmét.

A képviselő-testület a roma nemzetiségi önkormányzatok munkáját a törvényi előírás függvényében segíti, bevonja a véleménynyilvánítás, a települést érintő ügyek döntéshozatalába. A roma nemzetiségi önkormányzat elsősorban kulturális területen kapcsolódik a város életébe és hagyományápoló tevékenységével gazdagítja a helyi civil életet

Emellett erősnek mondható az önkormányzat-civil szervezetek-egyház-önkormányzati intézmények közötti együttműködés is, mely megnyilvánul a városban megvalósuló sikeres rendezvényekben, szabadidős gyermekprogramokban.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Az önkormányzat a város érdekeit szem előtt tartva több területen is együttműködik a térség településeivel. Elsősorban szociális területen erős az együttműködés, de a kultúra területén is partneri viszony alakult ki több településsel.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A roma nemzetiségi önkormányzat programjainak szervezése és a hagyományápolás mellett érdekképviselőt is ellát, képviseli nemzetiségük érdekeit, törekszik az esélyegyenlőség megtartására. Részt vesznek a járásban szervezett nemzetiségi rendezvényeken.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A civil szervezetek az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan az esélyegyenlőség elérésére törekszenek. A szervezetek alapszabályukban meghatározott módon képviselik tagságukat, szükség esetén társadalmi párbeszédet kezdeményeznek és lehetőségeikhez mérten támogatják a látókörükben élő rászoruló célcsoportok tagjait.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a község érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért. A vállalkozások lehetőségeikhez mértén támogatják a település rendezvényeit és a kezdeményezések mellé állnak.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyi esélyegyenlőségi programot a www.szabolcsveresmart.hu honlapon bárki megismerheti.

A HEP munkacsoport tagjai folyamatosan kapcsolatban állnak az érintett társadalmi csoportokkal, érdeklődés esetén tájékoztatással tudnak szolgálni. A településen megjelenő Veresmarti Hírközlőben is tájékoztatjuk a lakosságot a Helyi Esélyegyenlőségi Programról.

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A dokumentumok elkészítését megelőzte az adatgyűjtés, mely kiterjedt az önkormányzat intézményei, vezetői felé, megfogalmazódtak a településen élők problémái, az esélyegyenlőség biztosítása kapcsán felszínre kerülő akadályok.

Az adatgyűjtés során mód lehetőség nyílt megismerni a megkérdezett szervezetek jellemzőit, lehetőségeit és azt, hogy mit tesznek saját területükön az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Az elfogadott helyi esélyegyenlőségi program a lakosság és a különböző szervezetek számára is elérhetővé válik a település honlapján. A tervezett intézkedések érvényesülését a korábban megválasztott HEP Fórum vezetője és a munkacsoport tagjai biztosítják és a törvényi előírás szerint kétfévente beszámolnak a képviselő-testületnek az esélyegyenlőségi programban foglaltak időarányos megvalósulásáról.

A lakosság számára szervezett lakossági fórumok és a közmeghallgatások jó alkalmat biztosítanak a végrehajtott intézkedésekkel kapcsolatos információk begyűjtésére, megvitatására. Amennyiben szükséges, kezdeményezni lehet az esélyegyenlőségi program felülvizsgálatát.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összefoglalása

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A település lakosságszáma csökken, előrepszik a település	A település népességmentartó erejének javítása
	A tartós munkanélküliségből adódóan magas a mélyszegénységben élők aránya	Közfoglalkoztatás Képzések, átképzések szervezése a munkanélküliek körében
	A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
	A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk nem csökken.	Közfoglalkoztatás tovább folytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása. Zöldséggyümölcsfeldolgozó üzem beindítása, helyi cégek erősítése, pályázatok segítése.
	Minőségi éhezés. A legszegényebb réteg étkezése nem tartalmazza azokat a tápanyagokat, amire az emberi szervezetnek szüksége van. Nem kerül meleg étel az asztalukra.	Élelmiszerbank.
Gyermekek	A nevelési-oktatási intézményekben nőtt a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	Szabadidős programok, kirándulások szervezése a hátrányok leküzdésére.
	Az önkormányzatnál és az önkormányzat intézményeiben játszóterek kialakítása	Szükséges eszközök, játékok beszerzése gyűjtéssel, pályázattal.
	A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség	A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése.

	megemelkedett.	
	Gyermekek iskolaszünetben való felügyeletének megoldása nehéz.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése.
	Drogok megjelenése a fiatalok körében.	Drogok elleni kampány.
Nők	A nők alacsony képzettsége	Képzések, tanfolyamok szervezése
	A nők ismeretei hiányoznak/hiányosak a családon belüli erőszakról	Szabadidős programok keretében felvilágosító előadások szervezése.
	Egészségügyi szűrővizsgálatokon való alacsony részvétel.	Preventív szűrővizsgálatokon való részvétel ösztönzése, egészségügyi szűrőbusz helybe hozása
	Magas a munkanélküli nők száma a településen. Családbarát munkahelyek alacsony száma. Atipikus foglalkoztatási formák hiánya.	Képzési programok (pl. varrónőképzés) körének szélesítése. Családbarát munkáltató szemlélet kialakítása, díjakkal (Esélyegyenlőségi-, Családbarát Munkahely, Legjobb Női Munkahely Díj). Atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése.
Idősek	Informatikai jártasság hiánya	Informatikai képzések szervezése
	Nehéz a temetőkre való eljutás	Temetőjárat kialakítása az önkormányzat gépparkjának pályázati úton történő bővítésével
	Magas az egyedül élők aránya.	Olyan szociális, kulturális programok szervezése, melyek megakadályozzák az elmagányosodást, a gyors fizikai és szellemi leépülést.
	Áldozattá válás tekintetében az idős korosztály az egyik leginkább veszélyeztetett célcsoport.	Prevenációs tevékenységek a rendőrség segítségével az idős korosztály védelmében.
Fogyatékkal élők	A közintézmények nem teljes körűen akadálymentesítettek	Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése A hiányzó helyiségek kialakítása, eszközök beszerzése
	A fogyatékkal élők kis számban vagy egyáltalán nem vesznek részt a település rendezvényein	Személyes felkereséssel történő ösztönzés a részvételre A rendezvényekre való eljutás támogatása
Több célcsoportot érintő, településszintű	Szabolcsveresmart előregedő település, az itt maradtak alacsony képzettségűek.	Munkahelyteremtés helyi szinten, képzések, tanfolyamok minden korosztály számára

<i>megállapítás</i>		
	Szabadidő hasznos eltöltése	Szabadidős tevékenységek körének bővítéséhez infrastruktúra megteremtése, lehetőség biztosítása

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a társadalom aktív tagjai, mely egy sikeres társadalmi integráció eredményeképpen értelmezendő. Ehhez elengedhetetlenül szükséges az, hogy a nemzetiségekhez tartozó szülők és az iskola kapcsolata erősödjön, szélesedjen, hiszen a jelenlegi helyzetből a tanulással sikerülhet a pozitív irányú változás elérése.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők élők életminősége javuljon, a számukra rendelkezésre álló forrásokhoz hozzájuthassanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek a gyerekek életkörülményeinek javítását, a gyermekek jólétének biztosítását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök helyzetére, különösen az egyedül élő, önmaguk ellátására nem, vagy csak korlátozottan képes idős emberek mindennapjait tekintjük igen fontosnak.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetében anyai szerepükből eredő „többfunkciós” mivoltuknál fogva való tiszteletüket, megbecsülésüket, a munkaerőpiacon való elhelyezkedésük elősegítését, a családbarát munkahelyek kialakítását, az alternatív munkavégzés lehetőségeinek bevezetését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők speciális helyzetére, melynek során biztosítjuk számukra az önálló életvitel kialakításához szükséges szolgáltatásokat.

E	F	G	H	I	J	K	L
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010- 2021) Új Roma Stratégia (2019-2030)	Képzések szervezése, vállalkozók felkutatása, tájékoztatók szervezése.	Polgármester, jegyző, Képviselőtestület tagjai	2028. 12. (vasárnap)	31. Munkaviszonnyal rendelkezők száma.	Pályázati támogatások, önkormányzati források igénybevétele.	Önkormányzati döntés alapján fenntartható, pályázati támogatástól függő. Minimum 5 évig fenntartható	Nem releváns
Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007- 2032) Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021) Új Roma Stratégia (2019- 2030)	A település vonzóvá tétele, a megfelelő minőségű szolgáltatások biztosítása.	Polgármester, jegyző, Képviselőtestület tagjai	2028. 12. (vasárnap)	31. Lakosságszám növekedése, turizmus fellendülése.	Pályázati támogatás, önkormányzati forrás segítségével minimum 5 évig fenntartható.	Önkormányzati döntés alapján fenntartható, pályázati támogatástól függően minimum 5 évig.	Nem releváns
MNTFS 2030; Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Közfoglalkoztatás, Képzések szervezése	Polgármester	2028. 12. (vasárnap)	31. Képzésekben résztvevők szám nő, munkába állók száma nő, közfoglalkoztatottak számában növekedés tapasztalható.	Képzésekhez felnőttképzésben jártas szakemberek bevonása, pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás igénybevétele.	Önkormányzati döntés esetén fenntartható, pályázati támogatástól függően.	Nem releváns
Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007- 2032)	Adatfelvétel az érdeklődő családok körében, tájékoztató, információs napok szervezése.	Polgármester	2028. 12. (vasárnap)	31. Érdeklődő családok száma, Lakossági megtakarítások számának növekedése.	Önkormányzati dolgozók, szakemberek bevonása, megfelelő helyszín biztosítása a tájékoztatáshoz.	Önkormányzati döntés alapján fenntartható a legalább 5 évig.	Nem releváns
Új Roma Stratégia (2019- 2030) Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Szociális bérlakások kialakítása a településen lévő üresen álló lakások megvásárlásával, felújításával.	Polgármester, jegyző, Képviselőtestület tagjai	2028. 12. (vasárnap)	31. A bérlakások száma nő, a lakosságszám stagnál/nő.	Pénzügyi: Pályázati támogatás, önkormányzati forrás Humán: szociális munkás	Önkormányzati döntés esetén fenntartható, pályázati támogatástól függően.	Nem releváns
Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007- 2032)	Adósság csökkentésére irányuló tanácsadás szervezése.	Polgármester, jegyző, Képviselőtestület tagjai	2028. 12. (vasárnap)	31. A tanácsadáson megjelentek száma, családok anyagi helyzete kiszámíthatóbbá válik.	Pénzügyi: Önkormányzati forrás, állami támogatás Humán: szakemberek bevonása, családsegítő Technikai: helyszín biztosítása	Önkormányzati döntés alapján fenntartható, pályázati támogatástól függően.	Nem releváns
„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007- 2032)	Szabadidős program szervezése a rászoruló gyermekek számára,	Polgármester, Jegyző, Képviselőtestület,	2028. 12. (vasárnap)	31. Résztvevők száma nő, csökken a magatartási probléma a	Az intézmények dolgozói, lehetőség szerint önkéntesek bevonása.	Önkormányzati döntés alapján fenntartható,	Nem releváns

	nagy hangsúlyt fektetve a hagyományok ápolására, a készségfejlesztő foglalkozásokra, a tevékeny és hasznos szabadidő eltöltésére.	a Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a Faluház vezetője		hátrányos helyzetű gyerekek körében. Szabadidős tevékenységekbe bevont gyermekek számának növekedése.	Pályázati támogatás, önkormányzati forrás igénybevétele, a programokhoz önkormányzati helyszín biztosítása.	pályázati támogatástól függően.	
Új Roma Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Az érintett családok, gyermekek körülvétele, a környezettanulmányok készítése, minél több szociális szakember bevonása.	Polgármester, Jegyző, Képviselőtestület, Roma Nemzetiségi Önkormányzat tagjai	2028. 12. (vasárnap)	31. A bevont családok, gyermekek száma, elnyert pályázati források	Humán: szociális szakemberek bevonása Pénzügyi: Önkormányzati forrás, pályázati forrás,	Önkormányzati döntés alapján fenntartható, pályázati támogatástól függően.	Nem releváns
Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Új kedvezmények bevezetése a gyermekvállalási növeléséhez.	Polgármester, jegyző, Képviselőtestület tagjai	2028. 12. (vasárnap)	31. Új kedvezmények száma, növekvő gyermeklétszám.	Pénzügyi: pályázati források	Önkormányzati döntés alapján fenntartható. Pályázati támogatástól függő.	Nem releváns
Új Roma Stratégia (2019- 2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	Piaci igényeknek megfelelő képzések szervezése, átképzési lehetőségek felkutatása.	Polgármester	2028. 12. (vasárnap)	31. Képzésben résztvevők száma nő, a munkavállaló kisgyermekes anyák száma megnő	pénzügyi: Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás humán: felnőttképzési szervezetek munkatársai, családsegítő, szociális munkás technikai: képzési helyszín biztosítása	Pályázati támogatástól függően hosszabb távon fenntartható.	Nem releváns
MNTFS 2030; Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Rugalmas foglalkoztatás ösztönzése, tájékoztatás nyújtása a lehetséges "atipikus" foglalkoztatási lehetőségekről.	Polgármester, Jegyző, Képviselőtestület, Roma Nemzetiségi Önkormányzat tagjai	2028. 12. (vasárnap)	31. Nő a dolgozó nők száma, nő a rugalmas, családbarát szemléletű munkahelyek száma a településen.	Pénzügyi: Pályázati támogatás Humán: családsegítő, szociális munkás	Önkormányzati döntés alapján fenntartható. Pályázati támogatástól függő.	Nem releváns
Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Szabadidős programok szervezése, jó közérzet, a jól-érzés, a jól-lét, a minőségi élet megteremtéséhez kapcsolódó tevékenységek szervezése.	Polgármester, jegyző, Képviselőtestület tagjai	2028. 12. (vasárnap)	31. Programok száma, résztvevők száma. A nők ismereteinek bővülése a családon belüli erőszakról.	humán: szociális munkás, családsegítő, szociális szakemberek bevonása Pénzügyi: Pályázati támogatás, önkormányzati forrás felhasználásával.	Önkormányzati döntés alapján fenntartható, pályázati támogatástól függően.	Nem releváns
Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022,2023-2024)	Szállítás, kíséret biztosításának megtervezése, kivitelezése.	Polgármester, Jegyző, Képviselő testület, Egyházi vezetők tagjai	2028. 12. (vasárnap)	31. Szolgáltatást igénybe vevők száma, idők elégedettségének növekedése	Önkormányzati döntés alapján fenntartható. Pályázati támogatástól függő.	Pályázati támogatás, önkormányzati forrás biztosításával fenntartható.	Nem releváns
Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022,2023-2024)	Idős korosztály igényeinek felmérése, regisztráció biztosítása adott programokra.	Polgármester, Jegyző, Képviselő testület, Egyházi vezetők tagjai	2028. 12. (vasárnap)	31. Programok száma, résztvevők száma	pénzügyi: Pályázati támogatás, önkormányzati forrás felhasználása humán: szociális szakemberek bevonása, szociális gondozó, családsegítő	Önkormányzati döntés alapján fenntartható. Pályázati támogatástól függően.	Nem releváns
Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022,2023-2024)	A program iránt érdeklődők regisztrálása, tájékoztatása.	Polgármester, Jegyző, Képviselő testület, Egyházi vezetők tagjai	2028. 12. (vasárnap)	31. Időügyi koncepció, Szolgáltatástervezési koncepció	pénzügyi: Pályázati támogatás, önkormányzati forrás	Önkormányzati döntés alapján fenntartható, pályázati támogatástól függően.	Nem releváns

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025) Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022,2023-2024) Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Pályázat benyújtása, teljesen akadálymentes környezet kialakítása.	Polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Hozzáférhető programok száma, akadálymentesített épületek száma	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás	Pályázati támogatástól függő	Nem releváns
Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025) Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022,2023-2024) Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Személyes kapcsolatfelvétel, rendezvények szervezése, rendezvényekre való elszállítás, hazaszállítás. Szolgáltatások hozzáférhetővé tétele.	Polgármester, jegyző, Képviselőtestület tagjai	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. A rendezvényeken résztvevők száma, Programok száma.	humán: intézmények dolgozói, pénzügyi: Pályázati támogatás, önkormányzati erőforrás	Önkormányzati erőforrásból fenntartható, Pályázati támogatással.	Nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

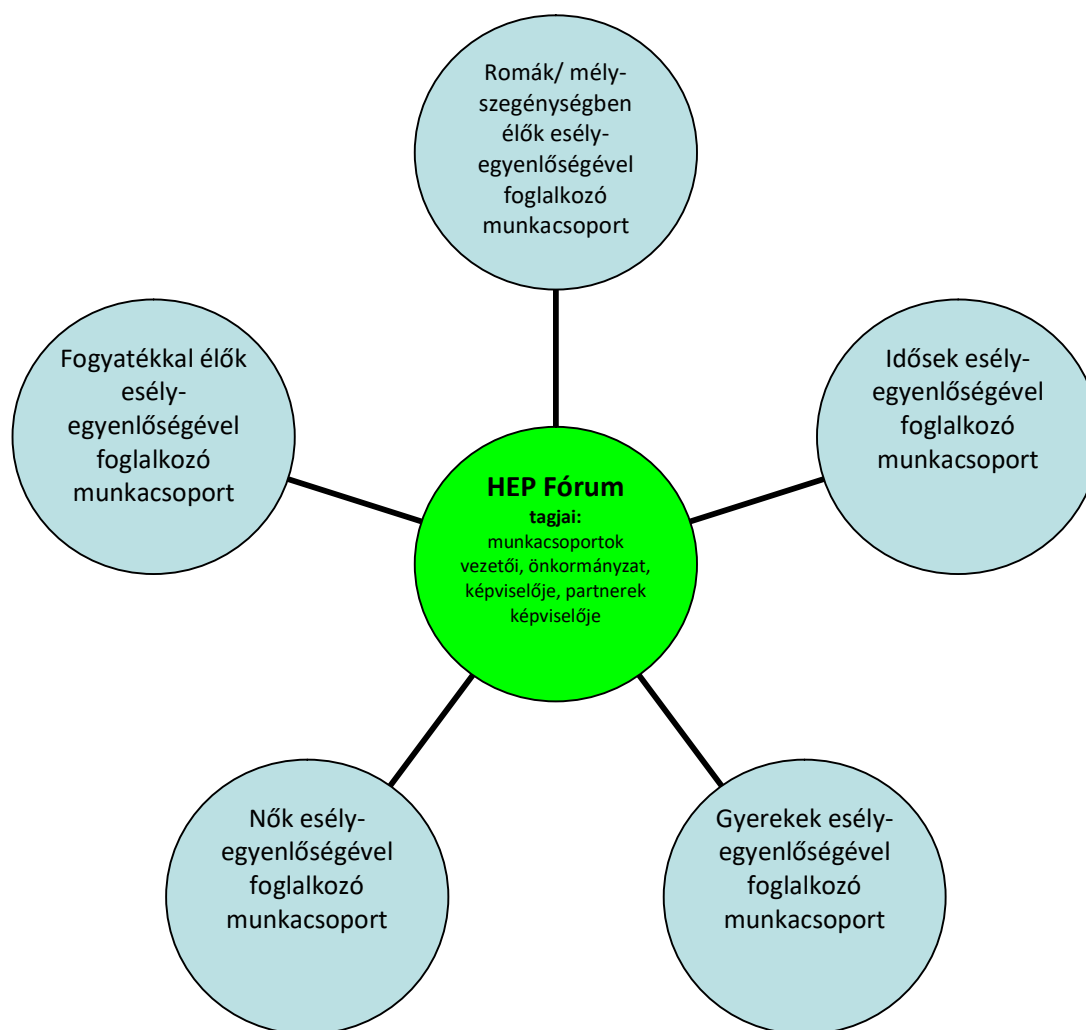
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzeti önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Szabolcsveresmart község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Szabolcsveresmart. község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 34/2023. (08.15.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Szabolcsveresmart, 2023. 08. 15.

Vincze Károly
polgármester

Szabolcsveresmart Község Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Szabolcsveresmart, 2023.08.15.

Partner aláírás

Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskola – Tara Andrea intézményvezető

Szabolcsveresmart, 2023.08.15.

Partner aláírás

Szabolcsveresmarti Óvoda – Kiss Ágnes intézményvezető

Szabolcsveresmart, 2023.08.15.

Partner aláírás

Háziorvosi Szolgálat – Dr. Pokol Zita háziorvos

Szabolcsveresmart, 2023.08.15.

Partner aláírás

Védőnői Szolgálat – Nagy Róbertné védőnő

Szabolcsveresmart, 2023.08.15.

Partner aláírás

Szabolcsveresmarti Család – és Gyermekjóléti Szolgálat – Volkó Józsefné családsegítő

Szabolcsveresmart, 2023.08.15.

Partner aláírás

Faluház – Vinczéné Szabó Jolán faluház-vezető

Szabolcsveresmart, 2023.08.15.

Partner aláírás

Szabolcsveresmarti Református Egyházközség – Berencsi Balázs református lelkész

Szabolcsveresmart, 2023.08.15.

Partner aláírás

Szabolcsveresmarti Görögkatolikus Egyházközség – Máté Csaba görögkatolikus lelkész

Szabolcsveresmart, 2023.08.15.

Partner aláírás

Szabolcsveresmarti Gyermekért Alapítvány – Dolhai Zsolt elnök

Szabolcsveresmart, 2023.08.15.

Partner aláírás

Szabolcsveresmarti Sportegyesület – Tara Sándor elnök